

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Szerkesztői szállás:

belső-szénutca 131. szám.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr, 2-ször 6 kr, 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Vogelnél (Wollzeile 9. sz.).
Pesten: Zeisler M. hirdetés felvétel iródjában (Königs-gasse Nr. 60.)
Nyilttéri cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

Megjelen e lan hetenkint háromszor, n. m.
kedden, csütörtökön és szombaton reggel.
Előfizetési ár:
egész évre 12 frt, félre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

julius—decemberi folyamára.

Egy évre 12 forint o. ért.
Félre 6 „ „ „
Évnegyedre 3 „ „ „
Egy hóra 1 „ „ „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Hazánk törvényileg szentesített fővasút-vonalai és a tervezett szamosvölgyi vasút.

IV.

(—a—ö) Az indoklás további részét örömet helyesnek és igaznak ösmerjük el; csupán a jegyzőkönyvi indoklás kezdetére jegyezzük meg, hogy tudunkkal legalább Széchenyi, mind 1848-ban januárban megjelent ily című röpiratában: „Javaslat a közlekedési ügy rendezéséről”, mind az ugyanazon év ápril 6. az országgyűlés kerületi ülésében előterjesztett közlekedési törvényjavaslatában, egy szóval sem emlékezett meg a most tervben levő szamosvölgyi vasútról, sem országos fővonal, sem vidéki mellék-vonal gyanánt. Ugyanis 48-diki közlekedési ügyi miniszterünk országos költségen kiépítendő fővonalok gyanánt, a mire 10 millió pfít költséget is kért az országgyűléstől, a következőket ajánlotta: az első lett volna az ausztriai örökös tartományok és nyugat felé, a második a pest-fiumei, a harmadik Szolnokon keresztül Arad-Temesvárig, a negyedik Miskolcz felé Kassáig, mely később Galicziával és az észak-európai tartományokkal hozatott volna érintkezésbe. Széchenyi röpiratában és törvényjavaslatában 4 vonal van fő vonal gyanánt kijelölve; mellékvonalokról is van ugyan ott szó, de névleg egyik sincs megemlítve.

Ezen auktoritásra tehát a kérvényezők nem támaszkodhatnak, s éppen tökéletesen tévesztett azon indokolásuk, midőn az erdélyi részek és Magyarország közt az összeköttetést e vonal által főként létesíthetőnek állítván (hisz ez összeköttetést a már kiépült arad-k-fejérvári tényleg s a már engedélyt nyert s építésben levő nagyváradi-kolozsvári tervben legalább — úgy is eszközlik s felesleges egy harmadik összekötő vonal), a kassa-oderbergi vonalhoz csatlakozván világvonallal szerű fontosságának mutatják be a szamosvölgyi vasútát; közvetítő gyanánt Kelet, Észak és Nyugat, összekötő kapcsol gyanánt a levantei és nyugati kereskedés közt.

Hu ábrándok, tév föltevések. A szamosvölgyi vasút helyi érdekek és hely szükségek szülte forgalmi eszköz gyanánt létesíthető lesz, olcsó pénzen, olcsó eszközökkel, olcsó módon. Tekintve az érdekelt vidék bányáiparát, mezőgazdasági és egyéb viszonyait, mik itt bővebben ki nem fejthetünk — szükségesnek is mondható; de ne akarjon világvonallá, vagy akár csak országos fővonallá is emelkedni, mert csak oly tévesztett dolog volna ez a tervezők részéről, mint a tervezett s megbukott arad-szebeni vasút terve; mely nemcsak hogy Erdély rész külön érdekeit nem elégíti ki, hazánk e részének csak kis parcelláját kis szögletét érintve s a nagyobb részt vasút nélkül hagyva, hanem Küsztdenzse felé igyekvén természetellenes irányban a világforgalmat téríteni, a kereskedelemre nézve is ártalmassá vált volna.

Igy lennénk a szatmár-dézi vonallal is, ha az szatmár-odessai vonallá akarván magát kinőni s természetes irányból — a kolozsvár-brassói egész Erdély szívére átvezető irányból eltérítve a forgalmat Beszterce felé, a borgóprundi sorozon ki az országból Szucsava felé s onnan tovább. E vonal is, mely szintén így tervezve halálos ellenségévé válna a kolozsvár-brassóinak, csupán kis háromszögben érinti Erdélyt s hamar kiszalad az országból, s ezért a királyhágóninneni rész érdekeinek egyáltalán nem felel meg.

Mielőtt jelen cikkünket bevégeznők, emlékeztetjük olvasóinkat arra, mit annak elején mondtunk, hogy t. i. a nemzetközi közlekedésre nézve a főbb kereskedési pontoknak minél egyenesebb összeköttetése bir döntő befolyással. Már most kérdjük, ha csakugyan világvonallak akarják a t. tervezők a szamosvölgyi vasútát tekintetni, szolgál-e a tervezett vonal főbb kereskedési pontoknak összeköttetésére, szolgál-e még akkor is, ha a tervezett kassa-oderbergi összeköttetésbe hoznák, s keletre Beszterczen át Szucsava s Odessa felé ki is nyújtanák? Mily kerülés lenne ez kelet és nyugat összeköttetésének eszközlése alkalmával! Nem sokkal rövidebb, sokkal kisebb kerülőket és kanyarulatokat tevő a Nagy-Váradot Galaczcza a Duna torkolata mellett összeköttetésbe hozandó vonal.

Aztán még megjegyezzük, hogy szakemberek tulajdonképpen a kassa-oderbergi vonalat is csak másodrendű vonalnak tekintik s elsőrendűnek a kassa-tarnowit nézik; ugyanis másodrendű vonalok gyanánt tekintjük az olyanokat, melyek transzversális vonalok gyanánt két elsőrendű vasutat összekapcsolnak egybe, vagy a melyek a forgalom kiterjedéséhez képest idővel elsőrendűekké válhatnak. S ilyen a kassa-oderbergi is, a szamosvölgyi tervezett vasútvonal pedig csak harmadrendűnek lenne tekinthető, azon vasútvonalok közé tartozván, melyek jó mellékutak hiányában az első- és másodrendű vasútból kiágaztatva, kiválóan helyi érdeket képviselnek.

Hogy Galacz jobb kikötő Odessánál, s hogy közelebb is fekszik mi felénk, azt itt felesleges bizonyítani.

Baráti viszonzás a „Concordia”-nak.

— A pesti „Concordia” szól hozzánk, hallgassuk meg az egyetértés (!) lapjain felénk hangzó szavakat.

Egész cikksorozat fordul ellentünk. Lássuk az I-ső számot, minthogy ez mintegy bevezetés, sőt már ebből tájékozhatjuk magunkat arra nézve: kivel van dolgunk.

A „Concordia” cikkirója nem akar polemizálni olyan emberekkel, kiket elkülönítő szenvedély és nemzeti túlzás vezet; ez lehet oka, hogy velünk méltóztat eszmecserét kezdeni.

A cikkiró — mint mondja — soha sem irta alá ama szélsők politikáját, kik a jövő javára nem tudják a jelen helyzetet meglatolni; soha sem támogatott oly törekvést, mely lehetlenné tehetné a „közös haza” fiainak egyetemére üdvös egyetértést. Sőt minden rendelkezésére álló eszközzel elítélte a túlzást, lett legyen az nemzeti avagy felekezeti. Ő minden erejéből azon volt, hogy értesse meg a magyarokkal épp úgy, mint a románokkal, hogy e két faj helyzeténél fogva a művelt Európa védfalat kell hogy képezze az északról jöhető veszélyek ellenében. Nem egyszer erősen hangsúlyozta azt, hogy a magyar faj elszigetelten áll Európa közepén, s így szükség van a románok támogatására, a kik ös-lakói azon „közös országoknak”, a melyekben a magyar Ázsiából kijövelekor nem hódította meg a románok, mint Pannónia többi nemzeteit. **A románok Erdély ősi tulajdonosai, önként (!) választák uroknak, Többszörmöt, Biharul mint menny-asszonyi hozományt jutott a magyar vezérek, illetőleg királyok kezére.** Ezt mondja a történelem. (?) A magyar nem hódította meg a román, hanem ez nyújtott testvéri jót a magyaroknak, tehát fölényt egyik sem gyakorolhat a másik felett, mindkettőt a testvériség és egyenlőség kell hogy összekapcsolja: ezt követeli a nép, sőt a történelmi jog is. Csak ez alapon lehet a magyarnak jövődjé, s a román is csak így fejlődhetik, kezét fogva a magyarral. Csak így módon felelhet meg e két nép azon nagy feladatnak, melyre észak és kelet felhívja; csak így biztosíthatjuk jövőjüket — különösen a magyarok. Azok, kik egy a Kárpáttól a Feketetengerig terjedő tiszta magyar birodalomról képzelődnek, csalódni fognak épp úgy, mint azok, kik azt hiszik, hogy egy Romániához hasonló kis állam kivihatta teljes függetlenségét a szomszéd államokkal kötendő őszinte szövetség nélkül. A magyarok helyzete kevésbé kedvező, mint a románoké. Rendeltetésük lenne: **őszinte szövetség a románokkal; őszinte és nem csalfa szövetség,**

minden tartalék nélkül, a mely nyilvánuljon tettekben (?) és nem csak szavakban. Cikkiró úgy véli, hogy bárki is elismeri azt, hogy a rokon-szeny mindkét oldalon napról napra elhidegül. A jelen év sok tekintetben légmérő és iránytű le-end azon évekre, melyek következni fognak.

Tisztelt „Concordia”! értsük meg egymást. Vegyük rendre a cikkiró által elmondottakat.

Tehát nem túlzó daco-románál állanánk szemben, hanem oly férfival, ki a szélsők politikáját soha sem helyeselte, sőt a „közös haza” fiainak egyetértése érdekében többször elítélte.

Nézzük, mit bizonyítanak I-ső rövid, bevezető cikkének szavai?

A mit a két faj helyzetéről, testvériség összetartásának szükségességéről mond, mi is helyeseljük azon hozzáadással, hogy az európai polgárosság védelme körüli elhivatásból talán a nagyobb rész jut a magyarnak, s ha így értette cikkiró is, akkor elfogadjuk azon kifejezését is, hogy a magyarnak a román faj támogatására van szüksége.

Hanem cikkirónak történelmi idézetei nagyon is hiányosak, a történelem ugyanis azt tanúsítja, hogy az Erdély egy részét csata oláhok, az Al-más mellett vesztett csata s fejedelmek eleste után **hódoltak** Többszörmök; hogy a közár Ménmarót oláh tartományt adott volna hozományul leányának, erről a historia éppen semmit sem tud. Azután, hogyan lehet vesztett csata után önként kezét adni? Mi nem értjük, mit jelent e kifejezés: **„a románok Erdély ősi birtokosai”**?! de nem értjük ama tanácsot sem, hogy a magyar kös-sön őszinte **szövetséget** a románokkal?!

Ha a hibás történelmi idézetek jellegét vizsgáljuk, mely szerint az „erdélyi részek” a román ös lakók tulajdonát képezik, s a hajdan közár nép lakta bihari tartomány román föld gyanánt van feltüntetve, mely csak jegyajándok ezimen jutott magyar kézre; ha ehhez hozzáadjuk azon szerény bevallást, hogy egy Romániához hasonló kis állam nem vihatja ki teljes függetlenségét a szomszéd államokkal kötendő őszinte szövetség nélkül: önkéntelenül is felmerülseink előtt egy román complexum, mely Magyarországi erdélyi részeiből, a románok képzelte egykori bihari tartományból s a magára igen gyöngye Moldva-Oláhországból képződ-nék, e terv pedig nem egyéb, mint a Dacoromania megújított kiadása.

Megengedjük, sőt hinni akarjuk, hogy cikkiró nem akart ilyesmit mondani, hisz akkor nem állana azon nagy hangu biztosítása, hogy ő a túlzók politikáját elítélte, mert önmaga formulázná azt, midőn allianceot ajánl a két népfaj között; már pedig nézze azt bárki a „Concordia” 60-dik számában megjelent, általunk kivonatban megismertetett cikket és abból csak az általunk részletezett dolgokat fogja kiolvashatni, annyira hibás a cikk logicája, dialecticája, idézetei.

Mi is azon véleményben vagyunk, hogy a Magyarország földén lakó nemzetiségeket testvériségnek és egyenlőségnek kell összekapcsolni, a **„közös haza”** javára; csak hogy mi ezt nem egy magyar-román alliance alapján, de valamennyi nemzetiség egyenlő jogokbani részesítésében véljük feltálálhatónak, valósíthatónak; előtünk képtelenségnek látszik ama kívánat, hogy az egységes magyar államnak földén lakó két népfaj külön szövetezzék, mert ily alliancenak nincs tárgya, nincs célja, miután a valódi cél csak az lehet, hogy a kívülről jöhető veszélyek ellenében Magyarország valamennyi nemzetiségei vállvetve védekezzenek meg a haza területi épségét, szabadságot biztosító alkotmányát, s benn, a haza szabadlevő törvényeinek védelme alatt, együtt és egyformán élvezzék a javadalmakat, teljesítvén hiven állampolgári kötelemiket is.

A „Concordia” nem létező pártokat is emleget, ilyen azon magyar párt, mely a Kárpáttól a Feketetengerig terjedő „tiszta magyar” birodalomról álmodozik; biztosítjuk a „Concordiát”, hogy e párt nem fog csalódni számításában, azon egyszerű okon, mert nem létezik, s így terveket sem készíthet. Hanem csalódni fog az a párt, mely oly „conföderatoról” képzelődik, melynek alapját, őszintén szólva, az ezredéves magyar állam feldarabolásával kellene megvetni, természetesen minden eszaládság nélkül; az a párt az, mely a magyar és román népfaj közti rokon-szeny lehatására dolgozik, s egyedüli iránytűje a vak szenvedély, e pártra nézve az „elkövetkező” évek sok tanulságot rejtenek magukban.

Ennyit kívántunk elmondani a „Concordia” azon bevezető cikkére, melyet a „Kol. Közlöny” munkatársaihoz czimzett. Ha szükségesnek látandjuk, a cikksorozat többi részeire is megteendjük szerény észrevételeinket.

Az unitáriusok háromszázados ünnepe.

Torda, aug. 30. 1868.

A királyhágóninneni rész legnevezetesebb városa e pillanatban Torda lön, azzá emelte az unitáriusok itt ma megnyílt háromszázados ünnepe, midőn e városnak több ezer vendége érkezett.

Torda és vidéke, mint látszik, e napot nemcsak az unitária egyház ünnepének, de egyszerűsmind az elélt 300 évvel ítt tartott országgyűlésen kifejezést nyert szabadabb eszmék, a lelkiismeretszabadság diadalünnepének is tartja. Így fogta fel és ebből kiindulva valláskülönbség nélkül mindent elkövetett arra, hogy ez ünnepély minél fényesebben, minél nagyszertűben folyjon le, s nem kímélte az áldozatot, hogy az összegyűlték kellő kényelemben részesüljenek. Öröndetes tanúságai e napok is azon körülményeknek, hogy a valláskülönbség hazánkfiain közé nem helyez áthághatlan korlátokat, s hogy a konok felekezetsétséget, s a hit dolgában merev elfogultságot nálunk nem szokták erénynek tekinteni.

A fogadtatás, melyben püspök ö mlsge részesült, felülhaladta a várakozást.

Szombaton, aug. 29-dikén, délután 3—4 óra tájt érkezett a főpap a Dobogó alá Torda közelebe, hol Torda köztisztelőben álló főhadnagyával, Szigeti Sándorral, élén a városi tanács s főbíró Almási vezénylete alatt mintegy 50 banderista s a szekerek végigáthatatlan során a polgárság egész kis tábora várta.

Itt ö mlsgát a főhadnagy üdvözölte rövid, de annál velősebb szónoklattal, melyben örömet fejezi ki, mint a város képviselője s egyszersmind az unit. egyháznak tagja is, hogy Torda városa lett e nagy ünnepély helyül kiszemelve.

Visszatekint az unit. vallás háromszázados életére, s ha ott igen sok borús napot talál is, de a jelen megvigasztalja s a politikai élet jobbra fordulván, meg van győződve, hogy e vallás ego is teljesen kiderül.

Püspök ö mlsge ez üdvözlést meghatottan fogadta, s feleletében hangsúlyozta örömet a fölött hogy a város ez ünnepet valláskülönbség nélkül teszi magáévá.

Innen a menet a város piacának tartott a főpap szállása felé a Veres Lajos-féle házhoz, hol a tordai egyház részéről Albert János, az aranyos tordai egyházkertület részéről pedig Koronka Antal esperest fogadta, mire az egyházi testületeken kívül Tordamegye tisztsége s a városi tanács tisztelt, előbbi a főispánnal, utóbbi a főhadnaggyal élén.

Ö mlsge úgy a főispán úrnak, mint a főhadnagynak felelve ismételte örömet a felett, hogy, mint látja, ez ünnepet úgy fogták fel, mint a szabadabb eszmék győzelmének ünnepét.

A tisztelgések püspök ö méltóságánál és egyházi főgondnok mltos Káali Nagy Elek úrnál megtörténvén, ezután templomba seregettek, hol az unitáriusok egyike kiűnő szónoka, tordai pap Albert János, tartott keneteljes könyörgést.

Este a város fényesen kivilágított s a városház erkélye díszes transparentet tüntetett fel, hol e szavak ragyogtak:

„Hatszabadság, türelmesség, egyetértés.”

Ma (30-kán) megeredtek az ég esatornái, de az omlo eső dacára egymást érték a városba mindenfélről érkező szekerek.

Templomozás előtt püspöki beszéd: és Incefi esperes könyörgésével megnyitva, zsinati tanács tartatott, melyből helyszűke miatt csak a következőket emlitjük fel:

1. Ö Felségéhez hódolati, a miniszteriumhoz és kir. biztos urhoz bizalmi feliratok határozattak.

2. Az ünnepélyre Londonból eljött angol tudós s az unitáriusok ottani főintézetének igazgatója, Thaylor, tiszteletbeli consist. taggá választott.

3. Buzogány Áron miniszteri titkárrá lett ki-neveztetése alkalmából tanári állásától már fölmentve levén a gyűlés ebbe beleegyezik, bár fáj-lalja, hogy benne egy jeles tanárt veszített.

4. Miniszr. oszt. tanácsos Berde Mózes 1000 frtos alapítványt tett urb. papirban a kolozsvári kollegium szegényebb sorsu tanulói segélyezésére, mihez Kelemen Benjámín 500 frttal járult urbéri kötvényekben.

5. Örömmel vétetett tudásul az ágostai egy-

ház üdvözlő irata, melyet, mint a testvéri egyetértés egyik lefegyverezését érdemesnek tartottunk szóról szóra lefordítani. — Ez irat így hangzik:

Főtisztelendő zsinat! Hírlapokból olvastuk, hogy a testvér unitárius egyház a napokban tartandja Tordán törvényes fennállásának háromszázados ünnepét.

E komoly ünnepély, s azon nagy elv, mely ennek alapját képezi az urunk és mesterünk világában új életet nyert összes egyházakra nagy fontosságú bir.

Azon mélyen erkölcsös szellemre emlékeztet e nap, mely hazánk törvényhozásában a valódi krisztusi alapelveknek érvényre jutását idézte elő, abban az időben, midőn másutt Bertalan éjék ünnepeltettek.

Hálával kell eltelnünk atyáink iránt, kik éppen 300 évvel ezelőtt hozták Tordán azon végzéseket, hogy minden pap lelke meggyőződése szerint, szabadon hirdesse az evangéliumot, s hogy senki se erőszakoltassék a hitben, mert a hit Isten ajándéka.

Megújítja ez ünnep emléktünkben azt, hogy hazánkban az egyenjogúság egyházak mily szép egyetértéssel haladtak századokon át az Ur által kijelölt szent cél felé, valahányszor csak saját szellemüket követhették.

Isten áldása legyen honunk minden egyházan, s ezek által mindinkább és inkább terjedjen el országba.

N.-Szeben, aug. 29. 1868. Az erd. ágostai egyház főtanácsából.

Teutsch m. p. püspök. Gebbel Ferencz az egyh. főtanács titkára.

A consistoriumgyűlés után megkezdődött az innepélyes isteni tisztelet, s a még folytonosan szakadó eső nem akadályozhatta meg, hogy a templom, melynek építésénél aligha volt számítva ekkora hallgatóságra, zsúfoltig ne teljen elannyira, hogy a templom udvarán is egymást érte az ember.

Ének és karének után az unitáriusoknak szónoki tehetségben ragyogó papja Ferencz József lépett a szószékre.

Szövből jövő, buzgó ima után, melyben a 300 évvel ezelőtti törvényesen biztosított hit és lelkiismeret szabadságát Isten védő oltalmába ajánlja s hazára, királyra, alkotmányra, kormányra, különböző egyházakra, az egybegyűlt zsinatra, Torda városára stb. áldást kér felveszi beszéde alapjául Pál apostolnak eme szavait: A szabadságban azért, melylyel a Krisztus megszabadított, álljatok meg, és ne kötelezzétek meg ismét magatokat szolgálatnak igazával.

Bevezetésében érintve van a nap fontossága, mely zsinat s egyszersmind háromszázados ünnep! Ezután üdvözlőve a nagy számmal összegyűlt közönséget, különösen pedig az angoloni unitáriusok jelenlévő képviselőjét, kimutatja, hogy mint minden történelmi fejlődési eszmének, úgy az unitárius vallásnak is teljes diadalapját meghatározni nehez. Némelyek egy Stankar nevű olasz pappal hozták kapcsolatba az unitárius vallás eredetét Erdélyben, ki 1557-ben M. Váshelytől a Krisztus közbenjárói hivatala felől több papokkal vitakozott. De szónok azt mondja: egy hitcikk feletti vitakozás, még nem vallásalapítás. Mások Blándráta Györgynek tulajdonítják annak elterjesztését, ki 1563-ban jött Erdélybe, mint orvos a János Zsigmond udvarához. Szónok elismeri, hogy Blándráta sokat tett, de nem köti ez évhez sem az unitárius vallás eredetét. inkább tehetni azt — ugymond — 1566-rs, midőn Dávid Ferencz a kolozsvári eklezsia főpapja egy al-

kalommal a mai tordautéza szögletén egy nagy kerek kövön szabad ég alatt, az egybegyűlt nép előtt oly sikerrel beszélte a vallás elveiről, hogy az — mint a hagyomány tartja — fellelkesülve, vállain vitte be a piaci nagy templomba, melyben azóta 1718-ig hirdették az egyetlen egy Istent ismerő unitárius vallás. Végre megemlítvén, hogy a beczikkelyezés 1571-ben történt M. Váshelytől, okát adja, hogy miért kötik mégis az unitáriusok háromszázados fennállásukat 1868-hoz. Itt hivatkozik azon törvényekre, melyet 1568-ban Jan. 6-án éppen Tordán hoztak az ország rendei: Urunk ő felsége, a mi képpen ennek előtte való gyűlésében országával, közönséggel a religio dolgáról végzett: azonképpen mostan is ez jelenvaló gy. ben azt erősítik, t. i., hogy minden helyeken a prédikátorok az evangéliumot prédikálják, hirdessék, kiki az ő értelme szerint és a késég ha venni akarja jó, ha nem pedig, senki kényszerítéssel ne kescritse az ő lelke azon meg nem nyugodván; de oly prédikátort tarthasson, a kinek tanítása ő neki tetszik. Ezért pedig senki a superintendensek közül, se egyebek a prédikátorokat meg ne bántassa. Ne szidalmazassék senki az religioért senkitől az előbbi constitutiók szerint és nem engedtetik az senkinek, hogy senkit fogsággal avagy helyből való priválással fenyegetsen az tanításért; mert a hit Isten ajándéka, az hallásból leszen, mely hallás Isten igéje által vagyon. — Midőn mi ehez kötjük 3 százados ünnepszentelésünket — ugymond — nyilvánvalóvá tesszük, hogy azal nem egyes embernek akarunk tömjenezni, nem is felekezetiünkkel akarunk kérkedni, hanem egy általános becsű nagy és magasztos eszmének, a hit és lelkiismeret szabadságának ez országban vallásunkkal nyert új diadalát üdvözljük. Ugy van — kiált föl fellelkesülve a szónok — a hit és lelkiismeret szabadsága az, mi az idézett beszékben különösen hangsúlyozva van. Egy oly törvényezik az Erdélynek, mely megérdemelte volna, hogy az emberiség köztörvénye legyen, melyet Európa minveltországa is században, Ausztria csak ez évben vívott ki a közvélemény nagy tapsai között.

Ezen bevezetés után kijelöli szónok az alapigékkel is összhangzásban beszéde tárgyát a hit és lelkiismeret szabadságot. Beszédét 3 részre osztja. Kimutatja t. i. a hit és lelkiismeret szabadságának 1 or mult történetét, 2 or jelen állapotát, 3 or valószínű jövő diadalát.

Első részben fejtegeti, hogy Jézus vallása teljes hit- és lelkiismeret szabadságot enged. Ő ez értelemben tanított. Azonban már életében is fordultak elő esetek, melyek azt mutatták, hogy kortársai e magas eszmét nem tudták felfogni.

Az első háromszázadban ez a szabad szellem uralkodott; de majd a IV ik században az egyház kétfelé szakadásával megkezdődött a hitcikkelyek korszaka, melyben a főpapság lassankint a lelkiismeret bírójának tolta fel magát. Ez idézte elő a 16-ik században a reformációt, mely visszaadta a kereszténységnek hite és meggyőződése szabadságát. Igen, ez vala a reformatio ezéjla — kiált fel szónok — fájdalom azonban mind ez inkább csak elvileg fogadtatott el, a gyakorlat nem sokára ellenkezőről kezdett bizonyítani. Kimutatván aztán, hogy

ket csak valaha táplált hízoglen kielégíté: s mind e mellett úgy kellett intézni a dolgot, hogy az illetlen kimenet következtében senki se szenvedjen igen erősen, s ilyenkor felmerült agyában e gondolat: hátha e két fiatal ember szereti egymást, hátha majd — Goodwood-ot részesítvén előnyben — egyiket, másikat örökös kesergésre kárhoztatja! S tegyük hozzá — hogy a párti szerzőne zavart helyzetét egész teljében felfoghassuk — mikép Goodwood eddig egyetlen egy szóval sem nyilatkozott. — Ugyan mire várakozhatik még e vonagatózó ember? Hát nincs szeme, hát nem látja, hogy az ezredes egyike legszebb lovagjainak? Vannak pillanatok, melyekben valóban komolyan attól kell tartanom, hogy Valencia inkább őt fogja választani. — Ezen őt kinzó aggyának hatása alatt a grófné egy szép estén, a mint unokahuga társaságában a Sz. Pál egyházból hazatért volna, államférfiúi eszellel élt, melynek segédelmével a helyzet felől kellő felvilágosítást remélt nyerhetni. — Cardonnel valóban csinos egy férfi, jegyzé meg csak ugy oda vetve. Csakugyan nagyon lehet sajnálni, hogy e család oly iszonyúan elszegényedett. Az atya pokoli szenvedéllyel játszta a kártyajátékot, s így jutottak oda, hogy most már nincs egyebük a min báljának, csupasz szalmánál. Három fia van a házban, s hogy ezeket mi módon fogják elhelyeztetni, a felől nincs fogalmam. — Allig ejté ki az ügyes nagynéne e szavakat, midőn az érzéketlen unokahugánál a megindulásnak csekély, de nagyon csekély jelet vél felföldözhetni. Sejteté, hogy az oly tökélylyel nevelt szövből egy alig észrevehető sóhaj szállt önkéntelenül fel. — Itt van la, jól vagyunk! most már tudom, hogy szereti. Ilyen dolgok csak velem esnek meg. Hogyan! hát visszatartasitanók Goodwood-ot? Lehetetlen, valóban lehet-

Luther Zvingli, Kálvin Servétet épp azért kárhoztatta, a mit ők magoknak kívántak, t. i. a szabad vizsgálódási jogot, átmege az unitarismus eredetere Olaszban, rövid életére Lengyelban, s megalapulására Erdélyben, hol, a mint mondja: a bölcsek és vallásalapító nagy elméknek az Isten abszolút egységét tárgyzó eszméi és tanui a hitújítás után konkrét alakot legelőször öltöttek, az unitárius hitelvek Erdély bércei között kristályosodtak legelsőbbben egy élet és fejlődés képes egészszé. Itt a mily szépen festi az unitarismus első korát, épp oly meghatón adja elő annak csakhamar bekövetkezett szomorú sorsát. Ámde — így kiált fel tovább — Isten ugy alkotta az emberi szívet, hogy az aki állott szenvedéseket azonnal felejtí, mihelyt kedvezőbb körülmények közé jut. A mi sorsunk is jobbra fordult. Istennek legyen hála érette egészen más a hit és lelkiismeret szabadságának jelen állapota.

A második rész a francia forradalom által a mult század végén megindult nagyszerű mozgalmak felmutatásával kezdődik, melyet szónok hatalmas égi dőreinek nevez az emberiség szellemi életében; felmutatja, hogy a jelen század küzdelmeiben a forradalom törekvéseit látjuk visszatérőkéződni, mert szabadságot, egyenlőséget, testvériséget más szóval emberi és polgári jogokat követel magának minden ország és minden nemzet. „Ezekért küzdött — ugymond — nemzetünk is 20 év előtt az alkotásai által nagy, emlékekben örökké dicső 1848 ki évben, melynek — szónok szerint — mint minden nagy eszmének megvolt capitoliumi dicsősége és galgathai keresztifája egyaránt.“ A társadalmi eszmék ily átalakulásának a vallásos életre való befolyását szépen mutatja ki.

„A polgári szabadság hajnala — ugymond — új korszakot derített a hit és lelkiismeret világára is.“ Itt aztán tanuságosan adja elő a különbséget a mult és jelen között a biblia magyarázása, a vallás lényegére, az idvesség feltételeire nézve. Kimutatja, hogy az ujjabkori szabadabb eszmék minő lendületet adtak az unitarismusnak, mely Angliában és Amerikában is a mult század vége óta nyert szabad vallásyagorlatot. E rész telve szebbnél szebb helyekkel, melyek nyilván mutatják, hogy szónok a hit és lelkiismeret szabadságának minő magaslataira jutott. Megemlékezővén Dávid Ferenczről, mindjárt utána teszi, hogy azt csak példaként hozta fel annak kimutatására, hogy jelenben csakugyan jobban áll a hit és lelkiismeret szabadsága, mint a multban, hogy azt minden ember érzi, hogy a ki e hitkülönbséget akarja fegyverül használni embertársa ellen, méltán magára vonja a közvélemény kárhoztató itéletét. „S valóban ideje is — kiált fel lelkesedéssel — hogy kialakva a türelmetlenség legkisebb szikrája is, az embereket a testvéri szeretet keresztényi érzelmé fűzze egymáshoz; ideje, hogy ne nézzük le, ne üldözzük egymást azért, mert az egyik térdelve, a másik fennállva, az egyik kereszt, a másik gomb alatt imádja Istenét; ideje, hogy ne erőszakoljunk senkire a magunk hitét és meggyőződését, hanem hagyjuk, hogy kiki maga alkossa azt magának azzal a szabadsággal, a melylyel minket Krisztus megszabadított.“ Itt ismét betekint szónok az életbe s rámutatva azon jelenetekre, melyek a hit és lelkiismeret szabadságán még mind esorbát ejtenek, rámutatva különösen a római allocutiora, mely nagyon is ellenkezik a hit és lelkiismeret szabadságával, kissé megütödni

tellen! A miénkhez hasonló helyzetekben, az ember sokkal, majdnem mindennel tartozik azon társadalmi körnek, a melyhez számított. — Hogy mit értett ez utóbbi szöveival lady M... megmagyarázásának terhet semmi esetre sem fogók magunkra venni, meglehet, hogy talán maga sem tudá azt; de mindenesetre e homályos logika, mely bizony majdnem vallásos előítéletekből vette eredetét, birt azon jó tulajdonsággal, hogy lelkiismereti furdalásai elcsönvesztésére szolgált.

S mégis! a grófné lelkiismereti furdalása nem voltak eloszlatva. Észrevette ő azt igen jól akkor, midőn Almondine hercegnőnek egyik estélyn, — épp azon pillanatban, midőn belső kedvvel szemlélte Goodwoodot és Valenciát, kik épp együtt lejtették az idény egyik legújabb szerzeményü keringőjét, — épp e pillanatban mondjuk, maga mellé ülve látta az ezredet, azon karszékbe, melyet a szép táncosnő távoztaával tőseben hagyott. Cardonnel a grófné legnyájasabb mosolya által fogadtatva (Lady M... a mosoly más nemét nem ismeré) felbátoritva érzé magát arra, hogy véglegesen megtörje a hallgatás jegét. Azt hallottam — így szóla — hogy miss Valletort rövid idő múlva itt hágy minket. Ez átlátszó bevezetés már is azon hatással volt a kitiűő Helena grófnéra, hogy megreszkettette őt. — Jóságos isten, így szóla magában, talán csak nem fog bizalmasán választani? S ha csakugyan ezt akarná tenni, miként álljak ellent, hol keressek menedéket? Mily kedves e fiú; szemem úgy hasonlítanak a szegény boldogult édes anyjához.

Cardonnel, ki hihetileg érzé előnyeit, meglepő hidegvérrel imigy folytatá:

— Szabad-e ildomtalannak lennem, meg fog-e nekem bocsátani a grófné, ha valamennyi illem-

lászik, de reményét még sem veszíté el, mert — ugymond egy szor hasonlatban — „mint a felbő el-takarva a nap arány tárgyát, hátráltatja ugyan, de fel nem tartóztathatja a gabona érését: ugy a hit és lelkiismeret szabadságának végdiadalát is lehet az emberi fondorkodásoknak ideig óráig késleltetni, de attól megfosztani az emberiséget lehetetlen, s ennek megmutatását beszéde 3 dik részében igéri.

Harmadik rész a nevelésügy körüli közérdekeltséggel kezdődik, kimutatja szónok, hogy annak szükségességét emberi, társadalmi és egyéni érdekek egyaránt követelik. Szónok is ettől várja a hit és lelkiismeret szabadságának teljes diadalát. „Mivel ember — ugymond — maga határoz mint általában élte, ugy hite és meggyőződése felett is, annak lelkét nem lehet hitcikkelyekkel, annál kevésbé a régi szent atyák tételeivel megkötözni, s maga szabadon alkot magának fogalmat Isten és világ, jó és rossz, erény és bűn, jelenvaló és jövő élet felől. Hitüldözésre — mond tovább — csak vak buzgó jöhet, Bertalan éji mézszárlásokra csak neveletlen emberek lehet meggyerni.“ Itt ismét rámutat Angliára és Amerikára, hol e hit és lelkiismeret szabadsága teljes, nincs korlátozva a bevett vallások fogalma által, rámutat azon magas műveltségre, melylyel ez államok bírnak, melyre amaz országokat politikai és vallási intézvényei együttesen emeltek.

Végre kérdésbe teszi, hogy a műveltség előhaladásától mi sors vár az unitarismusra? S kimondja, hogy a vallásnak is mint minden emberi dolognak fejlődése kell hogy legyen; kimondja, hogy a korszellemmel haladni kell, s miután ebben nézete szerint az unitarismust semmi sem gátolja, annak biztos jövőt igéri.

Beszédét e szép reménnyel fejezte be s a lélek-ből szívekhez jutott szónoklat hatását a gyűlekezet mély megilletődése tolmácsolta.

Ezután a püspök megnyitója hangzott:

Most a püspök kezdett zsinati megnyitó beszédéhez, szóla a történet tárgyalgosságával s a költő zengzetes nyelvvel. Üdvözlé e gyűlekezetet e háromszázados jubileumi ünnepen, minőt unitárius eddig nem ilhetett, mert a nyomasztó viszonyok miatt ünnepszentelő hangulatban lenni s első és második százados jubileumát megülni az unitárius egyháznak szerencsége nem lehetett. Köszöntve a messziről összereregletteket, hasonlítá a mostani koronázott magyar király alatti polgári s vallási szabadsági állapotot a választott magyar király János Zsigmond alattihoz, midőn Erdéllyel csak Lengyelország versenyzett a hitszabadság szeretetében. Előadá, hogy a hitszabadság abban állt, hogy Erdélyben a kormány, nép és a közvélemény nem habozott a kimondott elvet gyakorlatilag érvényesíteni. Előadá, hogy 1668-ban az akkori püspök Koncz Boldizsár egy ily alkalommal elbeszélhetette volna Dávid Ferencznek az első unitárius püspöknek Krisztusnak segítségül nem hívását, teljes isteni tisztelettel nem imádatát tárgyzó tanáért való elítéltetését s tragikus sorsát.

Elbeszélhetette volna a Básta különösen sujtó és a Boeckai nagylelkű bánásmódját, el a deési hires országgyűlést, melyen az unitárius hitvallás megrostáltatott.

1768-ban pedig Agh István az akkori püspök elmondhatta volna azt, mit Köröczai püspök 1816-ban egy főtanács alkalmával felemlített, tudniillik a templom, iskola és nyomda s minden jövedelmi források erőszakos elvételének történetét s a jelen század kezdetén feltetsző jobb remények hajnalát.

szabály ellenére is kérdeni merem, hogy unokahuga, igen, vagy nem, el van-e jegyezve Goodwoodnak?

Itt egy kis hazugsággal el lehetett ütni-vétni a dolgot. Egyetlen egy kis szóval az igazságtól való eltávozásnak legkisebb látszata nélkül, véglegesen el lehetett volna utasítani az alkalmatlan kérőt. De másfelől, kérhető magában a grófné, hát vajjon csakugyan megismerem őt, ha a kimaradhatlan eredményt, mint már elértet állítom eleibe? Meglehet, hogy épp e pillanatban sugja Goodwood az elhatározó szavakat táncosnőjé füllébe. Holnap kétség kívül, sőt talán még ez este véget vet hozzászias vonagatódásainak. Mindazáltal a kétértelműség s a csalás nem levén összeegyeztethetők lady M... nyílt és nemes jellemével, homlokára gyöngéd pir vonult, a legyezöt türelmetlen ujjai között majdnem összetörte, s bár kétség kívül végheletlenül kárhoztatta magában megalkodott nyíltizívlőségét, de végtére is, kissé töredeve ugyan, így válaszolt: — Tudtommal még eddig legalább...

— A valóságos eljegyzés nem történt meg, sietett az ezredes a mondatot kiegészíteni. Hála istennek! most már szabadabban lélegzek.

— Szabadabban lélegzel? és miért lélegzel ön, ha kérdenem szabad, szabadabban?

— Hallgasson meg, drága lady, folytatá az ezredes, tovább egy pillanattal sem fogok késni, s egyenesen az ön segélyért esedezem. Ön barátja volt jó anyámnak. E barátság szent nevében könyörgök öntől pillanatyit meghallgatást. Ön kétség kívül észrevéve azon, meglehet, hogy esztelen szerelmet, melylyel én — akaratom ellenére, jőzan eszem tanácsait meg nem hallgatva — szép hűga iránt viseltetem, s mely még esztelenebbül keze elnyerésének vágyát költé fel bennem. A néli-

TÁRCA.

Lady Tattersall.

Egy párti vadászó csalódásai és szorongatásai.

Dráma három idényben.

I. — Első idény. — A megválasztható. (Folytatás.)

A közben Goodwood mind jobban-jobban elhalmozá figyelmével Valenciát s udvarlása hovatovább feltünőbbé kezdé válni. Kétszer egymásután, vasárnapokon, látni lehetett őt a Szent-Pál imaházban, Knightsbridge, a lady M... által elfoglalt pad mögött ülni.

— E tény Belgraviát valóságos ámulatba ejté, mert még eddig soha ehez hasonló esoda nem történt. Az özevgy delnök sebesen mozgatótt legyezök háta mögött, a táncosnők balzsamos virágcsokrai mögött, nem beszéltek egyeből, Clergestreet-től Lownder-street-ig, mint az ellenállhatatlan miss Valletort által végrevalabára elért diadalról. A félvilág (demimonde) boudoirjai is értesültek e nagy újságról, s minden oldalról alattomban egyhanguan roszakaratu bírálgatások és hibáztatások hangoztak, a mint ez minden ilyenbeli sikernek bűnhődöttö kiegészítő része szokott lenni.

Igy állván a dolgok a pártiszerzőnére új szorongatások ideje következett el. Valencia, Goodwood, Cardonnel sorra aggaszták a szegény nőt, nem is számítva a felelősség terhet szemben a retentő Adelizával. A megválasztható meghódítása kétségkívül legkedveltebb diadalhajait a mi-

Es itt a legutóbbi időkre menve át, kiemelte a joltveők sorában Suki Lászlót és Augustinovicot, kik a sülyedő egyházat fenntartani segítették.

Felmutatja odább azon akadályokat, melyek az unitária vallás gyarapodása elé vették, fel a félreértéseket, melyekből kifolyólag követői üldöztek, de mindezek dacára e hit folyást gyarapult mert — ugymond — „Isteni kéz ragyog a haragos villámokon is által.” Összehasonlítva végre a multat a jelennek s örömmel jelzi az ürvendés külsőségeit, melynek okát a politikai élet jobbra fordultában, a magyar nemzet visszanyert alkotmányos életében s ezzel a szabad eszmék diadalában találja fel, és ez eszméket mindenfelé terjedni látván, most a negyedik század kezdetén reményteljesen tekint az unitária vallás jövőjére, s ha — fejezi be — eddig ki-tartók voltak a küzdelemben, magos hivatásunk ér-zetében kérjük Istenünket, hogy továbbra is diadal-maskodhassunk.

Az isteni tisztelet többi része a lapok által is közölt programból ismeretes levén, legyen itt csak annyi megemlítve, hogy annak d. u. 2. órá yettét véget, midőn a vendégeket a casinó termeiben 300 személyre terített dusan ellátott asztalok várták dícsérven a rendezőseget, de főképe a mindent, hól szükség jelenlevő Szigeti főhadnagyot, továbbá a rend biz. elnökét Székely Eleket, ugy tanár Májai Istvánt, de kiket előbb kellett volna emlitenem az ilyes inepélyes asztalok lelkait, a gazdaszo-nyokat, kik ez alkalommal b. Kemény Ödön és Gejzáné ő nagyságai, továbbá Albert Jánosné, Májai Istvánné, Darkoné, Pap Sándorné, Székely Jánosné és Lászlóné, s Toth Lajosné urasszonyok voltak, kiknek fáradsága után holnapra egy újabb 300 teríték készül.

Befolyt különben ebbe a vidék nagyrésze s a távolból is jöttek adományok így gr. Bánffy Miklósné ő excaja e ezéla 100 forintot küldött. A pohár köszöntések sorát a püspök nyitotta meg Ő Felsőregye emelvén poharát, zajos éljen kísérté toasztját, valamint az ezt követőt, mely a minisz-teriumra szólt; a harmadik pohárköszöntő kir. biztos urat illette, s az előbbiekhöz hasonló lelke-sedéssel fogadtott; ugyancsak éljenek közt ürit-tettek poharak a püspökért Hajós János és a fő-gondnokért Tordamegye főispánja által, kire ismét főgondnok Nagy Elek köszöntött. Poharak ürittet-tek az angol unit egyháztól, a vallások közti bé-kés egyetértéstől, az összes vallásoktól, nemzetisé-gekért stb. — Az angol vendég az összes gyüleke-zetre emelte poharát. A reformatusok esperestje Ba-sa pedig az unitáriusokra mondott egy remek kö-szöntőt. Minden egyes toastra mozsáragyu dörgése felelt, s ment volna minden elég szépen rendvel, ha ebéd vége felé egy szonokolhatási vágytól he-vült, nem unitárius vallásu meghívottnak kedve nem jön a már kimertült gyülekezet türelmét har-madszor is próbára tenni, nagy zaj közt csak en-nyit szólhatván, „Éljen Kossuth,” mire egyik tagja a consistoriumnak poharát viharos éljenek közt azonnal Deák Ferenczre emelte. — A zaj külön-ben, mi az említett szonok harmadik felállításánál keletkezett már azáltal is eléggé igazolt, hogy a szonoklatok designálva voltak,

Ebéd után ismét összeült a zsinati tanács s a délután, vagy jobban mondva az est dícsősége Kelemen Benjáminot illette és méltán, mert ez alkalommal három alapítványt tett, 200 forintot a Szentmihályfalvi iskolára, 2000 —ét urbéri papirokban az unitárius ifjaknak az angol nyelv-beni kiképzésére ajánlván fel, ezenkívül délelőtt

kül, hogy oktandi elbizakodott lennék, ugy hiszem, mégis elmondhatom önnek, hogy részéről némi fel-háborításokban részesültem, s dacára ezen felbá-torításoknak, nem titkolhatom el önmagam előtt, miként egy vágytársam van, kivel szemben a bol-dog sikernek minden reménye szétfoszlott bennem. S mégis, ugy vagyok meggyőződve, vagy legalább sejtem, hogy miss Valletort inkább vonzódik felém. E pillanatig nem mertem még nyilatkozni. Az ember önkénytelenül bátrál valamely bizonyosság elől, mely fájdalmat okozhat s a legelhatározottabb jel-lemű játékos is csak reszkette játsza ki utolsó kártyáját, de szükséges, kell hogy még ma este sorsom felől tisztában legyek. Nem nehezelt meg, ha oly merész vagyok és kérem önt, hogy ha — mint fölteszem — miss Valencia önnel tanácsot és segélyt keresni jő, vegye ügyemet pártfogásába, beszéljen mellettem s súlyt fektetve a dologra, se-gítse határozott körvonalok ültésére azon gondola-tokat, azon véleményt, mik e még határozatlan lé-lekben az én előnyömre harcolnak.

Nem lehetett eset reá, hogy valamely egye-nes folyamodás lady M... szívjóságához, legalább részben célt ne érjen. A most hozzá intézett ké-rés őt a határozatlanságok oceánjába süllyeszté. Hiába kapkodott, legyezője védsánczai mögé vo-nulva, szavak után, melyekkel Cardonnellek szé-pen értésére adhatta volna azt, hogy őt komolyan nem tekintheti kérőnek. Egyetlen egy elfogadható kitétel sem jelentkezett megzavart gondolatmenet-ben. — E rokonszenves közreműködésért esdre, ugy anyám emlékeért, mint saját nevemben is, e szavakkal vévő fel a társalgás fonalát Cardonnelle mindinkább fölkelésztve, alacsonyabb helyzetem tudatában cselekszem. Tudom, hogy mennyi előny-nyel rendelkezik fölöttem Goodwood; de másfelől tudom azt is, hogy az én szerelmem többet ér,

tett ötszáz forintos adományához még évenkénti 25 véka gabonával járult. Még egy alapítványt tett ez alkalommal fia emlékére Paget János 4000 frtig, — a feltételeket későbbre ígervén. Ugyanez ülésen olvastott fel az angol unitáriusok üdvözlő s résztvevő irata, melyet Thaylor kézbesített, kit a püspök most ajánlott bé az őt zajos éljenekkel fogadott gyülekezetnek. Thaylor a megtszítettetést latinul tartott jeles szonoklattal köszöntö meg. Vi-lági elnök m. Nagy Elek ur ezután a kir biztos ő nmgnak üdvözlő távsürgönyét mutatta fel az az éljenekkel fogadott gyűlésnek, kijelentvén, hogy addig is, míg a feliratok illető helyekre jutnának, ezek szellemében már táviratilag intézkedett s a kir. biztos telegramm ennek következtében kelt.

A mára tervezett tűzijáték a felleges idő mi-att elmaradt; holnapra várják. Nem maradt el a színház és bál. Ezekről később.

Pest, augusztus 29. 1868.

(y z n.) A budai királyi várpalotában észre-vehető mozgásból nem alap nélkül következtethet-jük, hogy ő Felségeik a király és királynő, talán már szeptember első hetében ismét leköltöznék Ma-gyarország fővárosába.

Egyelőre — biztos hallomás szerint — csak felséges asszonyunk jövend le az újszülött Mária Valeria főhercegnővel, míg a király, a korona-örökösök s Gizella főhercegnővel néhány nap-pal később fog megérkezni.

Budán rövid lesz az időzés, mert a fejedelmi pár és gyermekek, mihelyt a gödöllői kastély egé-szen be lesz rendezve — mihez már közel áll — rögtön oda rándul ki, a hol nagy szalonkavadászato-ki is fognak tartatni.

Késő ősszel, Gödöllőről bejövét több időt töltend az udvar Budán, s aztán visszamegy Bécs-be, de az előleges intézkedések után itélve a far-sang alatt megint lerándul, mely alkalommal több udvari bál is lesz.

A cselédség, a fogatok, s az udvari háztar-táshoz szükséges tárgyak szállítása, részint vasúton, részint gőzhajókon már megkezdett, és így az ország vágya, felséges királyát s királynőjét minél gyakrabban s minél előbb viszontláthatni, nemsokára teljesedésbe menend.

A jelenségekből következtetve — habár e hi-tünk még megerősítésre vár is, — ugy látszik, el-van döntve a kérdés: Bécsben vagy Pesten üljön-e össze a működését közelebb ismét megkezdendő delegatio?

Jól értesült körökben beszélnek ugyanis, mi-képp a fölmerült vita a magyar miniszterium indo-kolt véleményének elfogadásával fejeztetett be, és így ezáltal a lajthántúli delegátusok Budapest ven-degei lesznek.

Az összehívás határnapja eddig még nincs pozitívtással megállapítva.

Némelyek szerint mind a magyar országgyű-lés, mind a birodalmi tanács tilései alatt fognak mű-ködni a delegatiók is, míg mások azt állítják, mi-képp működésük idejére ismét elnapoltatik az or-szágyűlés, valamint a birodalmi tanács, melyre-nézve attól tartanak, hogy ha delegátusai Buda-pestre jönnek, nem lesz határozatképessé, mely aggo-dalom a mi országgyűléstinket illetőleg nem forog-hat fenn, nemcsak azért, mert delegátusaink hely-ben lesznek és számok sem oly nagy minőségbe ha Bécsbe mennének is, határozat-keptelenné lenne a ház, — hanem még azért is, mert a mi képvis-

mint az övé. Hozzáteszem még azt is, hogy az ön unoka-húga vonzalma inkább felém hajlik. Mind-azáltal jobban ismerem a nagy világot, a nagy vi-lágbeli embereket, hogy ne tudjam a rang s a czim hatalmát, befolyását; pedig ez utóbbiak ajánlják vágytársamat. Ha tehát miss Valencia eltántorítva érezné magát arra, hogy engem visszatartsion, jöjön az ön vonzódása segélyemre s jussom önnek eszébe az, miként egy egész élet jó, vagy rossz sorsa van az ön kezei közé letével...

Cardonnelle ez utóbbi szavait egy nemével a felindulásnak ejtő ki, mely férfias és rendes arc-zvonásait még kedvezőbb színben tüntetett elő. Eltá-vozott a nélkül, hogy a válasza várt volna, melyet lady M... ugy sem lett volna képes neki egyhamar adni. A grófné meghatottan kísért őt szemével, addig, míg többé nem láthatá. — Mily kedves fiu, mily érdekes arc! mintha csak az anyját látnám. Istenem, istenem, hát nem lesz soha egy pillanatig sem nyugalom? mert végre is, Good-wood már eddig okvetetlen nyilatkozott a leánynak?

Ez utóbbi hozzászólás téves volt. A sphinx még mindig hallgatott. Lady M... ennél fogva szem-közt találá magát a kötelezettséget egy nemével, minthogy Cardonnelle a grófné segélyére bizton szá-mithatni vélte, a mennyiben lady M... kérését ha-tározottan vissza nem utasítá; de Cardonnellek segélyére lenni, hisz ez lehetetlen, de hát ugyan hogy vehette volna magára a grófné Adelizájával szemben ez iszonyu felelősséget. Aztán meg ez hasonlósággal lenne Goodwood örömet, sőt köny-nyelműen történhet elvesztésével, egy győzelemről való lemondással, melyet már félig megnyert. Van-e ember, ki átérteni bírná a jó lélek szorongatottsáit, küzdelmeit, ez olyannyira ellentétes érdekek ha-tása alatt?

seleink párt-politikából nem maradnak távol az or-szágyűléstől, mit a csehek ez uttal — a birodal-mi tanácsal szemben — talán meg fognak tenni, ha ugyan addig nem változnak a dolgok.

Azonban határozottan több valószínűséggel az első versio bir, t. i. az: miszerint a delegatio ak-korra hivatik össze, a mikor mind a birodalmi-tanács, mind a magyar országgyűlés együtt leend.

A politikai bűngészter terén ezuttal mindössze ennyi állt rendelkezésemre, — mi most itt, ugy-szólván, semmivel sem gondolunk, még a politiká-val sem, melyről alig hallunk egykét szót.

Miért?

Mert úton-útfélen, minden ember csak „Bem-hadjárata”-ról beszél, mely harcziás látványosság napról-napra nagyobb mérvben tölti meg a budai szinkört és szinórdomunk történetében valóóságos eseményt képez.

III. közlemény

a „Gyulai Ferencz emléke”-retett haza-fias adakozásokról:

Gróf Eszterházi János gyűjtő ivén: gr. Péchy Manó 6 nmlga 40 frt; mltgos Torma Károly gyűjtő ivéről 10 frt, ez utóbbihoz adtak: Betegh Kelemen 1 frt, Fodor Károly 1 frt, Szán Márton, Válya Fe-rencz 1—1 frtot, P. Gyula 40 kr, Kovács Ferencz 20 krajczár, valaki 20 krajczár, Torma Károly 5 frt, a „K. Közlöny”-hez begyűlt e lapban már közzé tett közlés szerint 39 frt és egy db. arany. ngs. Puhl Ignáczné gyűjtése 7 frt. Ehez járultak: Puhl Ignáczné 1 frt, Puhl Ignác 1 frt, Mohai Ká-rolyné 1 frt, egy jobboldali 1 frt, Osztiánné 40 kr, egy baloldali 30 kr, valaki 30 kr, Nagy Györgyné 40 kr, Harmath Eleonora 20 kr, Lendvainé 40 kr, Bláháné 20 kr, Janosó Jánosné 20 kr, N. N. 10 kr, Kállainé 20 kr, Bartháné 30 kr. Gr. Eszter-házi Géza 5 frt, gr. Eszterházi Mihály 5 frt, gróf Eszterházi Kálmán 5 frt, gr. Eszterházi Dénesné 5 frt, gróf Eszterházi János 25 frt, összesen 141 frt és egy db. arany.

Frits Albert úr ivén: Makoldi Samu 3 forint, Minorich 1 frt, Nagy Mihály, Kóvári Mihály, ifj. Bodor Pál, Poklosi Gy., Szilly A., Csutak egyen-kint 1 frt, Grois Ferdinand 2 frt, összesen 12 frt.

T. Bányai Vitáhs úr ivén: Lészai Lajos 1 frt, Lészai Ferencz 1 frt, Bányai Vitális 5 forint, összesen 7 frt.

Albisi Anna k. a. ivén: Albisi László 1 frt, Albisi Lászlóné 1 frt, Albisi Anna 1 frt, Jakabfi Jean 1 frt, Darkó Ákos 1 frt, Imre Sándor 1 frt, Keszler Károly 40 kr, Papp Jenő 1 frt, Kapdebo István 2 frt, Szöcs Ignác 1 frt, valaki 20 kr, egy más 1 frt, Konecz István 20 kr, „En is adtam” 50 kr, Schmidt Károly 1 frt, Szentmiklósi Károly 1 frt, összesen 14 frt 30 kr.

Hajós János ivén: néhai Gámán János a Gyulai F. szomorujelentése és 100 példány felhi-vás nyomási árban 20 frt, Schankebánk Károly 5 frt, id. Groisz Gusztávné ő nagysága 5 frt, Nagy Elek 3 frt, b. Kemény Domokos 2 frt, b. Bánffy Dánielné ő nga 3 frt, teszen az első tétel sz. alattin kívül 18 frt.

Az eddigelő begyűlt összeg a három rendbeli kimutatás szerint teszen 478 frt 6 krt és 1 darab aranyat, mely is a vállalat létesítéséig kamatozásra van elhelyezve.

S amár a néhai jeles színészünk Gyulai F. iránti kegyelet már a fenn kimutatott adakozások-ban elég meghatón nyilatkozott, a miért a t. gyűjtőknek és adakozóknak ujabbán is köszönetet mondunk mindamellett azon körülmény folytán, hogy az eddigelő bevett költségszámítások szerint e vállalat létesítéséhez még nagyobb pénzérő kíván-tatik, a t. közönség a hazai színművészet érdekeire s e pályán elhunyt jelestünk iránti kegyeletre hi-vatkozva, becses adakozásainak folytatására tiszte-lettel felkérítik, valamint azon t. cz. gyűjtő urak és urnők is, kik gyűjtésük eredményét még eddig nem tudatták, ennek mielőbbi szives közlésére ha-sználó tisztelettel felhivatnak. Kolozsvárt, augusztus 14-én, 1868.

Hajós János,

emlék bizottmányi jegyző.

NAPI HIREK.

* Királyné ő felsége s a királyi gyer-mekek szept. 10-ére vártnak a budai kir. várak-ba, s hosszabb ideig fognak hazánk fővárosában mulatni. Mint a „Sz.” írja, a várak építkezéseivel már jó előre haladtak; az újszülött hercegnő ko-mornája már Budára is érkezett, hogy annak újból helyreállított szobáit rendezze.

* A magyar orvosok és természet-vizsgálók 1868-iki nagygyűlése, aug. 24-dikén vette ünnepélyes kezdetét Egerben. A tagok száma 577-re ment. A gyűlést Bartakovics Béla egri érsek nyitotta meg egy rövid beszéddel, mire Ta-vaszay Antal Eger városa polgármestere, üdvö-zölte a város nevében a gyűlékezetet. Azután Ipo-lyi Arnold kanonok lépett a szószerke, fejteget-vén Eger és vidéke jelentőségét s beszédét azzal végezte be, hogy a vallási elemet szövé be a ter-mészettudományokba. Utána Kubinyi Ferencz első alelnök emelt szót, a gyűlékezet nevében kö-szönetet mondván a város, vidék s Heves és Külső-Szolnokvármegyék részéről tett előintézkedésekért

a gyűlés fogadására. Következett a titkári jelentés, melynek végén felolvastatnak Máramaros, Szigeth, Szathmár-Németi és Fiume városok meghívói; hi-betőleg Fiume fog választatni a jövő évi gyűlés helyéül. A gyűlés 1 1/2 órakor végződött Rónay Jácint és Szabó József két szép értekezésével. Első a jégkorszakot fejtegette mely tudományos-sággal, a másik Heves és Külső-Szolnok földtani viszonyait ismertette, előadását színes térképekkel érdekesítvén. — Ezután az ünnepélyes diszebeáre mentek a tagok az érseki palotába; 800 terítékre volt felterítve.

* Tannenhaus Izrael dézsi m. kir. egyedárus a honvédalap javára mult évi június hó 8-kán a koronázás alkalmából tett ajánlata szerint, a folyó évre eső részlet 20 prtnyi összeget Belső-Szolnok megye főispánja által Pestre felküldötte.

* A „Sieb. Bl.”-nek Déváról e hó 22-ről a következőket írják: Tegnap délben 1 órakor ér-kezett ide meg az első vasúti vonat; teherszállító-vonat volt. Nem is képzelteti ön magának azon ujjongó örömet, melybe a környékből ide csödtült nép kitört, midőn a gőzszerkezet a távolból feléje robo-gva megpillantá, midőn a mozdony harsány fütttyentése hallatszott, s az a hosszú szekérsort maga után vonszolva az indóházba berobogott. Aradról egy pár tekintély jelent meg, a kikhez még aztán a vonal mentén néhány műszaki és üz-leti hivatalnok csatlakozott. A vidék, melyen a vo-nat áthaladt, a Maros völgye, gyönyörű vidék s az, a mi a kedvességet és vonzó kinézetét illeti, Európa bármely vidékél bátrán versenyezhet. Az egyes állomásokon rövidebb-hosszabb ideig időzött a vonat s pontban 12 órakor a branyicskai hidhoz ért. Tudja mindenki, hogy mily nagy akadályokat kellett ez építészeti mű emelésénél az illető mér-nököknek leküzdeni, s mennyi időbe és munkába került, míg az tökéletesen bevezetett. E hid már is saját történettel bir; ugyanis a vállalkozók eleintén a hidat fából fahidczölöpökön nyugva s két köből épített hidfövel ellátva akarnák fölépí-tetni. Az egyik parton ez még csak kivihető volt, de a Maros tulpartján a talajban váratlan, legyő-zhetetlen akadályokra bukkantak a vállalkozók. Más módon kellett a dologhoz hozzáfogni; de alig kez-dtek hozzá a szükséges munkálatokhoz, a Maros tavaszi áradása mindent tönkre tett. Ujból elől-kezdték a dolgot, s újból semmivé tettek a pusztító elem által a mérnökök számításai. Harmadszor is hozzáfogtak a munkához, új erőlködések, új munkálatok s most végre valahára készen áll előt-tünk a mű s az sikerültnek mondható, a mennyi-ben a véghezvitt lelkiismeretes próbák erről meg-győződést nyújthattak. A legelső vonat, mely a hidon átrobo-gott 9000 mázsányi, a második 6000 mázsányi teherrel volt megrakodva. Most, hogy a legnagyobb akadály el van távolítva, a vasúti mun-kák gyorsabban fognak előhaladni, s remélhető, hogy az arad-k.-fejérvári vonal, ha nem is szept-temberben, de bizonyosan októberben át fog adatni a közforgalomnak.

* Ugyancsak a „Sieb. Blt.” tudósít-ják Piskiből aug. 22-ről a következőkről: Ma d. e. 9 és 10 óra közt robo-gott be az első gőzmozdony az itteni indóházba, mely az egész arad-k.-fejér-vári vonalon a legterjedelmesebb és legnagyobb. Így tehát a legnagyobb akadály e vonalon le van győzve, a branyicskai hidon való átmenetel által. A jövő héten a gőzmozdony Szászvárosig fog ro-bogni.

— Hirdetmény. Alólírt kapitányi hivatal-nál, e hó folyamata alatt tett több rendbeli, különösen a legközelebbi 3 nap alatt beérkezett jelentések azon borzadályteljes valót tüntették fel, hogy e város ter-ületén a viziszonyos (dühös) kutyák által, ujabb meg újabb szerencsétlenségek idéztetnek elő; minek következtében ezen általános ismert szerencsétlen-ség, s ennek nyomán a többnyire bekövetkező bi-zonyos halál kikérülése tekintetéből, a kapitányi hiva-tal a legszigorubb felelet terhe, s a mellett a belügy-miniszterium által 1859-ben 32,592. sz. a kibocsá-tott, s ma is érvényben álló szabályrendeletek 79-dik §-sa értelmében bekövetkezhető szigorú büntetés ter-he alatt, illő bizalommal, de komolyan hívja fel e vá-ros minden rendű t. cz. polgárait és lakóit, hogy kutyáikat minden fajkülönbség nélkül, a legnagyobb felügyelet és gondozás alatt zárva vagy kötve tart-sák, utczára kimenni ne engedjék, s a legkisebb be-tegségi gyanu felmerülésével, a kapitányi hivatalnál azonnal jelentést tenni el ne mulasszák; a czellengő kutyák elfogatása és azonnali elpusztítása iránt, az eb-vadászokhoz szigorú rendelet tétetett. Kolozsvárt, augusztus 28-kán 1868. A városi kapitányi hivatal-tól. Csizsár Samu, főkapitány.

— Mácedonfy Papp Ferenczné, szül. Perő Józefa tartományi számtanácsos özvegye, saját gyermekei: Vincze és Ilona; sógora: Mácedonfy Pap József korlátnoksági nyug. iroda-igazgató nevé-ben az édes anyai szív legmélyebb fájdalommal je-lenti, hogy szeretett fia, az illetőknek testvére, öcsöce Mácedonfy Pap Feren cz József VI-dik gymn. osztályt végzett tanuló, élete 17-ik évében, ro-hamos hagymázban f. hó 27-én meghalt. (Béke a ko-rán kisenvedett porok felett.

— Egyik sz.-ujvári levelezőnk írja, hogy ottan Moldován Lajos sokak által ismert szak-képzett fiatal ember új gyógyszerárt szándékszik nyitni, a városi polgárság kívánsáára. Egészsegügyi szemponthól — szerencsét az új vállalatnak.

* Az orlathi posztógyárban a napokban egy sajnálatra méltó szerencsétlenség adta elő magát. Egy munkás kezével a hengerek közé nyúlt, hogy onnan a gyapjút kivége; az egyik henger megkapta karját s azt tökéletesen szétmorzsolá.

* Egyik erdélyi szász lap tudósít, hogy bár a zsendár inspectiók nálunk országsszerte megszünteték szept. 1-ével intézkedésüket s teendőik a honvédelmi miniszterium ressortjába soroztatnak, ez alól kivételt képeznek mégis a zágrábi és n.-szabeni zsendárparancsnokságok, melyek mindaddig, míg egyfelől Horvátország, másfelől Erdély közjogi viszonyai a magyar államban rendezve nem lesznek, a közös hadügyminiszteriumnak maradnak alárendelve.

* A nagy-szebeni általános legényegylet múlt vasárnap tartá meg külön a szabadban, a város közelében elterülő gyönyörű sátha-lyen, az u. n. „junge Wald“-ban alakulási ünne- pélyét. A tagok vasárnap reggel 7 órakor gyüle- keztek össze a sétatéren s katonazenével élőkön vonultak ki; menet közben a legényegylet ének- kara egy pár vidor induló dalt énekelt el. Kér- keztve reggeliztek; 1/11 órakor az egylet elnöke, tanár Reisenberger úr — a Bruckenthal féle mu- zeum kitűnő s idegenek irányában oly előzékeny öre — fogadta az ünnepélyre meghívott vendége- ket; 1/12 órakor kezdetét vette az ünnepély az alapítási dal eléneklésével, erre több ünnepi beszé- dek következtek, s aztán több zenedarabok adat- tak elő a katonai zenekar által. Erre az ünnepi ebéd következett, melyen 100 vendég vett részt. Végül az ünnepélyt táncmulatság zárta be, s a mire aztán a résztvevők vidor kedvben tértek haza.

* Ujfalussy Péchy János, a n.-sze- benii ügyvédkar elnöke, gutatults következében aug. 25-kén meghalt.

* A brassói községtanács aug. 19-i gyűlésén az ideigl. szász gróf körirata került tárgya- lásra, mely körirattal idei szept. 15-ikére a szász nemzeti egyetem egybehívatik. A követek utasítá- sával megbízott választmányának, tekintetbevételre a következő pontok ajánlottak: 1. Tiltakozás az egyetem törvényes illetékességének bármilyen nem-al- kotmányos módon történő korlátozása ellen. 2. Javaslat egy teljes községi törvény alkáltsára, de nem csupán az egyetembe való választási szabá- lyzatnak kidolgozása. 3. Járjanak a követek utána s referáljanak a fölött, hogy a nemzeti egyetem által elfogadott évi költségvetés — az egyetemi pénzügykezelésnél szem előtt tartatott-e mindig.

* Több román tekintély útazott a na- pokban Bukarestbe, az ott aug. 27-dikén megnyitott román „nyelv-congressusra“. A „P. N.“ ezek közt említi Román és Hodosi országos képviselő- ket, egy Baricziut is.

* A Radovanovicsok atyja fiainak vétke által üldözötten kénytelen volt elhagyni Sa- baczot; a szerb fejedelemség területén sehol sem volt maradása, s végre Magyarországra jött át. Itt 26 különböző helyen folyamodott letelepülhetési engedélyért, de kérelmét mindenütt visszautasították. Az öreg R. most a szerb kormánytól kért út- levelet, hogy Rumániába vándorolhasson.

* A vallás- és közoktatásügyi mi- niszter előterjesztése folytán legfelsőbb helyen meg- erősítést nyervén a magyarországi és erdélyi izraeli- ták egyetemes hitfelekezeti gyűlésének megalaki- tására vonatkozó választási szabályzat, a minisz- ter nyert meghatalmazása folytán az izraelita kép- viselőket f. évi decz. 10-én Pesten tartandó egye- temes gyűlésre aug. 26-kán egybehívta. A közvé- tett szabályzat szerint a gyűlés 220 tagból áll, mely számhoz Erdély 67 taggal járul. — Választ- ható minden választó, minden nagykorú izraelita férfi, ki valamely községben, mint adózó lakos, il- letékes választó, ha az országban szokásos nyel- vek egyikén írni és olvasni tud.

— Székesfehérvárott 26-kán éjjel a szerb templomot ismeretlen tettesek feltörték s ki- rabolták. A mennyire eddig észre lehetett venni, egy arany s 4 ezüst keresztet, 8 ezüst lámpát, 8 ezüst koronát, egy Mária képen volt gyöngyöket, s az evangélium-könyv kapcsait lopták el.

— A hegymászó vasúti szerkezet, melyet Rác Károly hazánkba talált fel, már széle- sebb körökben is figyelmet gerjesztett, s a „Sz.“-k értesülése szerint consortium alakult, mely a min- t nagyban kivitetni késznek ajánlkozik.

— Nagy-Váradi is létesíteni akarja a lég- szeszvilágítást. Az alkudozások folynak egy bécsi vállalkozóval, ki e napokban ott járt, s valószínű- leg kívánt eredményhez fogna vezetni. Hogy a vállalat biztosítva legyen, 2000 lángról szükséges; ennyi pedig N.-Váradon, hol boltok, kávéházak, meglehetősen számmal vannak, valószínűleg kikerül. Már eddig 1500 van alájegyezve.

— Galicziai képviselő-körökben beszél- nek, hogy ő Felsége a jövő hóban hadszenléti tartandó Galicziába s Lembergbe fog jöni. Tudni akarják, hogy a Felség egy főherceggel, de kíséret nélkül fog oda érkezni, s minden fogadási szertartást mel- lőzni, sőt megtiltani.

— Andrassy Gyula gróf miniszterelnök Ischlbe utazott ő Felségéhez, hogy előterjesztést tegyen a delegációk ügyében, különösen az iránt, hogy a delegációk majd Budán üljenek össze.

— A cseh országgyűlés elnöksége — mint a bécsi lapoknak távirják Prágából — fel fogja szolítani az ismeretes nyilatkozat aláíróit, hogy nyolcz nap alatt foglalják el álléseiket, ellenkező esetben mandatumukat el fogják veszíteni, mint- hogy elmaradásuk indoka nem tekinthető érvé- nyesnek.

— A közös hadügyminiszterium a béke idején tartandó lőkészletet oly csapatoknál, melyek háttérülők-fegyverekkel vannak ellátva, 10 ról 20 kemény töltnyre szándékszik fölemelni fegyve- renként. Evégből a csapatok a hadparancsnokságok útján megbízattak, hogy töltny szükségletüket a legközelebbi lőkészlet-állomáson, melyhez utalvák, hiteles alakban kimutassák.

— Rég szállt híre, hogy Pestmegye párt- fogása alá veszi a budai népszínházat. A tegnapi megyegyűlésen gr. Ráday főjegyző szőnyegre hozta az ügyet s jegyzőkönyvileg kifejeztetni határozták: hogy bizonyos összeget a megye nem adhat, mivel rendelkezési joga megszűnt, hanem a segélyezést országos szükségnek nyilvánítja s tisztviselőit is gyűjtések eszközölésére utasítja.

— A német irodalomnak egyik sokáig működött s érzélgős drámai által nálunk is eléggé ismert nevű írója, Birchpfeiffer Sarolta a „Tü- csök“ stb. szerzője közelebből Berlinben, életének 68 ik évében meghalt.

* A horvát országgyűlés szept. 12-én fogja ismét felvenni ülését.

— Hevesmegyében Pásztón szintén érez- hető volt az aug. 20-iki földrengés. Az első lükés este 9 órakor volt. Második lükésre több háznál, melyek gyengébben vannak építve, a falak meg- repedeztek. A pohárszékéről az üvegek leugrottak és elkezdtek polkázni. Az egész dolog néhány má- sodperczig tartott; aztán minden lecsendesült. Ezt megelőzte két nappal egy tűzvész, melynek hét ház lett áldozatjává. Azt mondják, hogy vigyázat- lanságból történt.

— A „Foederatiunea“ című román lap egyik újabb számában a kormányok szemére veti, hogy Naszódvidéken minden ok és szükség nélkül rögtönítelő eljárást engedett kihirdetni. Hiteles helyen vett értesülés nyomán e vádat alaptalannak mondatjuk. A valódi tényállás az, hogy Naszód- vidéken a rögtönítelő eljárás még a múlt évben, július hóban, a nagy mérvben elharapódzott rablá- sok miatt hirdettetett ki; a fennálló szabályok sze- rint e hirdetés egy évre szól, melynek lefolyása után az, ha arra elegendő ok létezik, megújítatik; ez év július havában tehát Naszódvidéken csak a kihirdetés ismételtetett és pedig azon okból, mert a bukovinai és a moldvai határon a rablások még mindig nem szűntek meg.

— Apró hírek. Bem apót a budai szin- körben csakugyan előadták, a látványosságok nagy hatást tettek. — A királyhagóntól rablók már le- photographiroztatják magukat, s a hol megjelen- nek, hagyják arczképét is. Aligha sokan vágnak rá. — A chester holyheadi vasútvonalon aug. hó 21-én két vonat összeközvén, az egyiket fűtő- való petroleum meggyújt, s égetett, pusztított. A mozdony s tender tönkre ment, 23 egyén, más hi- rek szerint több is, meghalt, s temérdek megsebe- stült. — Budán aug. 23-án egy kesztyűst 3 ember hat késszurással megölt. A gyilkosság oka házasa- ságörös. — „Slavia“ név alatt egy új biztosító társaság van keletkezésben, mely nevének megfele- lőleg a szláv vagyónra fordítja főfigyelmét.

— Egy 80 éves tokaj-hegyaljai bortermelő írja, hogy ő, ki már az 1811-ki híres bort szűrtte, oly rendkívüli időjárásra, mint az idej, nem emlé- szik, s azt hiszi, ha valami rendkívüli tartós eső nem rojtja el a szűrtet, ismét az 1811-hez ha- sonló bort fognak a Hegyalján szűrni. Akkor tart- hatnak aztán magnum áldomást.

— A Jászberényben dult földrengésről siralmas dolgokat írnak. Majd minden ház meg van sérülve s a különben is keserves hangulathoz járul még a nép babonás hite, mely szerint kár is va- lamit dolgozni és helyreállítani, ugys megint szét- romboltatik. Onnan jött utazók beszélnek, hogy a lakosság rémülete oly nagy, hogy az éjelet nem merik házaikban töltöni, hanem szabad ég alatt tanyáznak, sokan el is költöztek. A miniszterium részéről egy biztos küldetett oda vizsgálat és intéz- kedés végett.

— Pisztrangpor. Nemrég azt hirdeté Fr. úr egy lapban, hogy végre sikerült neki hosszu ta- nulmányozás után oly természetű port találni fel, mely ha az általa kijelölendő mód szerint vízbe öntetik, rövid idő múlva a legizletesebb pisztrángok növekednek fel a vízben. Két Friedrichsdörért ké- znek nyilatkozott titkát másokkal is közölni. Egy gourmand, ki szintén nem akar elszalasztani a kedvező alkalmat s megrendelt Fr. úrnál néhány adag p i s z t r á n g p o r t, a következő levelet veszi Fr. úrtól két Friedrichsdör kíséretében: „Pén- zének visszaküldése mellett jelenthetem uraságod- nak, hogy a pisztrángporról szóló hirdetés csak tréfa volt. Fogadtam barátommal, hogy nem lehet oly ostobaságot hirdetni, mire ne találkoznék szá- márm, ki elhagyja. Uraságod már a huszonhatodik. Egyébiránt stb.

Könyvismertetés.

Hideghéti Antal ur, előbb gazdasági főtiszt jelenleg az ipar, kereskedelem és gazdasági mi- niszteriumnál miniszteri tanácsos Magyarországon a gazdaszatban mind az elméleti mind a gyakor- lati téren az egyik legjártaabb egyén, a ki ke- lőben is terjedelmes gazdasági ismeretét a je- lesebb külföldi gazdaságok és gazdasági taníté- zetek meglátogatása és tanulmányozása által még növelte; figyelmeztetések gazdasá- gunk körül és gazdasági tanítézetek ügyében — cím alatt még az 1861 ik évben egy röpiratot bocsátott közre.

Ez a röpirat az erdélyi gazdákra és föld- birtokosokra nézve éppen most bír a legnagyobb értékkel, a midőn az ipar, kereskedelem és gaz- dasági miniszter úr ő nmlgának a gazdasági egy- letek képviselőinek gyűlésén tett nyilatkozata kö- vetkeztében talán remélünk szabad hogy hazánk- ban is nemsokára egy gazdasági tanítézett fog felállítani.

A röpirat röviden eseteli a földmivelés fon- tosságát; tájékoztat nyújt különösen magyarorszá- gi földmivelés jelenlegi állapotáról és fejlődési irá- nyáról; figyelmeztet azon veszélyekre, a melyek gazdaszatunkat és vele anyagi jólétünket a hátra- maradás következtében fenyegetik; feltűnteti az alapos gazdasági szakismeret általános elterjedé- sét mint azon egyetlen eszközt, a mely egyedül képes a földmivelésünkön lendíteni és kimutatja azon fő elveket a melyek a gazdasági tanítézetek fellátása és berendezése körül felmerült különbö- ző fogalmak között a gazdasági szakismeret legha- tályosabb terjesztésére nézve a legűdvösebbek. —

minthogy a nevezett röpirat a tartalmához képest oly röviden van szerkesztve, hogy annak alapos ismertetése különösen a gazdasági ismeretekben kevésbé járjas egyénekk szemben — az eredetnél alig lehetne rövidebb; és minthogy a nevezett röp- irat tartalmát én is egész terjedelmében osztom, a mi a Kolozsvári Közlöny folyó évi számaiban kö- zölt ezen tárgyra vonatkozó cikkeimből elég vilá- gosan kitűnik: ennél fogva ezen sorok czélja egyéb nem lehet, minthogy hazám fiainak azon részét, a kiket a hazánkban felállítandó gazdasági taníté- zet berendezése érdekel, vagy a kik a hazánk- ban felállítandó gazdasági tanítézet berendezésé- re befolyást gyakorolhatnak, de a kiknek figyelme ezen jeles röpiratot valami módon kikerülte arra mint a magyar gazdasági irodalom egyik jeles és időszerű termékére figyelmeztessen.

Szotyori Nagy Sándor.

KÜLFÖLD.

A „France“ ellentmond azon véleménynek, mely szerint a mostani helyzet harcziás jeleket tüntet föl. Ha — ugymond — Franciaország be- csülete vagy jogai fenyegetetnének, a kormány egy percig sem habozna; de csak a törvényhozás beleegyezésével lehetne hadat üzenni.

Szt.-Pétervárott — mint a „Dz. Poz.“ írja — azon párt, mely a Lengyelországgal való kibékít- lést akarja, rendkívül megerősödött és következő programot tett magáévá: „1. Lengyelország kor- mányzati elkülönítése visszaállíttatik, és pedig oly módon, a hogy Wielopoleki alatt létezett. Esetleg kártalanítás útján. 2. A poseni és nyugat-galicziai lengyel területresek annexioja. 3. Az oroszoknak elajándékozott koronájának kicserélése olyakért, melyek a régi tartományokban lengyel kezekben léteznek. 4. A lengyel birtokok maradékának meg- vásárlása amortisationalis papírok segélyével. 5. Lengyel hadsereg, illetőleg lengyel ezredek alakí- tása, melyek az orosz hadsereg alszakitathalán ré- szét képeznek.“ (Ugy látszik, félni kezdenek a győzhetlen orosz nemzetfalók.)

A „Corr. du Nord-Est“-nek aug. 22-ről írják Bécsből: Grammont herczeg Biarritzba távozott. Itt azt beszélik, hogy fejedelme rendelte magához, ki e hó végén jelen meg Biarritzba, hol a bécsi fran- czia követ találkozni fog berlini collegájával Bene- detivel, ki szintén a császár kívánataira megy oda. Politikai körökben e két diplomatának Biarritzba hivatását úgy tekintik, mint a melynek nagy hord- erejű határozatok megállapítása lesz következ- ménye.

Azon hirhez, mely szerint az osztrák kor- mány lépéseket tett, hogy a fegyver-bevitelt Szer- biába s Romániába megakadályozza, a miniszteria- lis „Morning Herald“ néhány éles megjegyzést csatol. „Ha az osztrák elővigyázati rendszabályok — ugymond — egyáltalán megérdemlik a farsadsá- got, ugy csodálni kell, hogy miért nem hozattak előbb; ez annyi, mint bezárni az istálló ajtaját, mikor a lovat már ellopták. Ha az osztrák kor- mány most akarja meggátolni a fegyver kivittelt keletnek, ugy indokul azt lehet fölvenni, miszerint azt gyanítja, hogy a fegyvereket nem Törökország, hanem az osztrák kormány ellen akarják felhasz- nálni.“

Az „Indep. Belge“ egyik levele szerint Ben- ningsen a nemzeti párt feje kinyilatkozta egyik gyűlekezeten, hol számot adott parlamentaris el- járásáról, hogy Bismarck gróf politikai czélja volt a szövetséges állam, mely egész Németországra kiterjedkedjék s az egység alapján legyen szer- vezve. Hozzátevé még, hogy külföldön rosszul van- nak értesülve, ha az éjszaki confederatio szerzője a Majna-vonalon véglegesen megállapodik.

Az esti „Moniteur“ írja: A svéd és dán ki- rályi családok találkozását Bernstoffban a legna- gyobb szívelyesség jellemezte. Mind a két ország- ban a községesség óhajával találkozik a dán királyi herczeg közel házassága XV. Károly király le- ányával. A két fejedelemhez minden oldalról érke- znek a municipiumok üdvökvánatai. A „Moniteur“ szintén üdvözl e házasságot, mert meglehet, hogy Franciaországnak szüksége lesz Dánia és Svédor- szág szövetségére.

Mint hallani, Bismarck szíve legmélyébe óhaj- taná temetni azon, Moltke által a királyhoz intézett jelentés végét, melyben a porosz és francia had- sereg közt összehasonlítás tesz. Moltke kimondja, hogy a porosz kormány kertüljön mindent, mi által Franciaországnak egy Poroszország elleni hábo- rura szolgáltatnata ürtügyet, mert ha ezen két or- szág között háborura kertül a dolog, félni lehet, hogy Franciaország Poroszországot oly sorsra jut- tatja, mint ez utóbbi Ausztriát. (E hir mesészerű.)

A florenczi „Italia“ bécsi levelezője azt írja, miszerint Benedetti francia követ Berlinben csak azért ment Gasteinba, hogy megkérdje Beust bárót, „Kész-e végre Ausztria?“

Az „Italia“ mondja, hogy a bécsi, párisi és florenczi kabinet között az ellenkező látszat da- czára is teljes egyetértés létezik a Poroszor- szággal háboru esetére, de levelező hozzátézi, mikép Beust minden elhatározást kertül, miután a békét óhajítja, s erre nézve Stanley lorddal tökéle- tesen egyetért.

A porosz kormány — mint a „Schweizer Han- dels-Courier“ tudni akarja — a bécsi kabinet ba- rátságát keresi. Szerinte most Bécs és Berlin közt titkos alkudozások folynak. A berlini kabinet állí- tolag meg van győződve, hogy előbb-utóbb, s ta- lán már a jövő évben háboruja lesz Franciaor- szággal s ezen esetre szeretné maga számára biz- tosítani a bécsi kabinet szövetségét, mivel attól tart, hogy egymaga nem állhat sikeresen ellent Fran- cziaországnak, s főnebb jelzett szövetségeseinek.

A „France“ egy cikkében megtámadván a „Liberté“ nek a rajnai határra vonatkozó legutóbbi nyilatkozatát, kijelenti, hogy mindazon aggodalmak, melyeket a német határszéli várakból akarnak Fran- cziaországra nézve származtatni, teljesen alaptala- nok; különösen mivel a várak mindig tulnyomólag védelemre szolgálnak. A cikkek ezzel végződik: „Határunkon innen valóban csak kevés vár létezik; azonban Franciaország oly politikára támaszkodik, mely szintoly erős, mint mérsékelt szellemű.“

A francia hadügyminiszteriumba most már csak oly egyéneknek bocsátanak be, kik ott alkal- mazták. E rendszabály alól senki, még a táborno- kok és ezredek sincsenek kivéve. Az igazgatókat és irodafőnököket hetenkint csak kétszer szabad meglátogatni, t. i. az elfogadási napokon, a kihall- gatásra azonban írásbeli engedély szükséges. Ez intézkedést azért tették, mert igen nagy volt azon egyének száma, kik a hivatalnokokat látogatták s részben azért jöttek, hogy híreket hordjanak. Azon- ban a hadügyminiszter titkai ezért nem lesznek jobban megőrizve. Egyébiránt neki nem is kell so- kat titkolnia, minthogy mindenki tudja, hogy ne- hány nap alatt egész hadseregével sikra szállhat.

Bukarest, aug. 27. Az új hadseregi tör- vény megvalósításul egy fejedelmi rendelet a 8-ik gyalog-ezred szervezését rendeli el. Jövőre minden ezred három zászlóaljából fog állani. Egyelőre 30 népbad zászlóalj állíttatik fel, minek folytán nagy- számu előléptetések lesznek. Poroszországból egy nagy szállítmány gyűtőpuska érkezett ide.

Páris, aug. 27. A tegnapi lapok azon ellen- mondásra figyelmeztetnek, mely a „Constitutionnel“ béke biztosításai és a „Pays“ harcziás cikkei kö- zött van. — Ez utóbbi mondja, hogy Franciaor- szágnak meg kellene támadni Poroszországot, ha Poroszország, mely legelőször fegyverkezett, vona- kodnék legelőször lefegyverkezni is. Az „Epoque“ jelenti, hogy Oroszország komolyan foglalkozik egy congressus projectummal, mindazáltal e részben hi- vatalos intézkedések mindaddig nem tétettek.

Madrid, aug. 27. A hivatalos „Gazetta“ fontos kormányzati reformokat hoz és teljes bizo- nyossággal mondja, hogy a Cortes-ek october 10-én megnyitattak. Nyugtalanágtólóli félelem teljesen el- oszlott.

A „France“ „Poroszországnak adott tanács“ czime alatt a „Journ. de Debats“ egy cikkét re- producálja, melynek lényege a következő: Európa megengedte Németország egységesítését, de csak azon feltétel alatt, hogy a hazafias ürtügye alatt nem keltenek fel ismét oly érzékenykedéseket, me- lyek már el voltak szenderedve, s hogy valóban megelégszenek az 1866-diki szerződések által te- remtett Németországgal, mely elég erős arra, hogy magának mindentitt tiszteletet szerezzen, s mely elég hatalmas arra, hogy Európa tanácsában rang- jához illőleg foglaljon helyet. A „France“ meg- jegyzi, hogy e tanácsot nem ellenfél, hanem jó ba- rátt adja, s megérdemli, hogy meghallgassák.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Augustus 29-n: 5% Metaliques 100 frt 58.20. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 62.20. Kamat 58.30. 1860. Kölcsön 84.40. Bankrészevény 7.27. Hite- lizeti részvény 200 frt 211.90. London 10 ft st. *90 frt 23 1/2, kr 114.40. Ezüst 114.25. Cs. királyi arany 5.41.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József

Mai számunkhoz félv melléklet van csatolva.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74. sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

H I R D E T É S E K.

Sz. 3293. 1868.

(283)

(3—3)

Haszonbérleti hirdetmény.

Kolozsvár sz. kir. városi községi tulajdonát képező, a város területén a) Szechenyi téren egy nevezett hidkapu előtt fekvő 8 1/2 nyolcz-kerekű, és b) a Sétátér szélén fekvő egy nevezett libezgató 4 1/2 négy-kerekű vízi díszelő malmoknak, az azokhoz tartozó lakrészek, vasúti alkalmatlanság és kertekkel együtt, újabban 6 1/2 hat egymással következő évekre, vagy a folyó 1868-diki szeptember hó 29-től a jövő 1874 diki szeptember hó 29-ig bezárólag leendő haszonbérbe adása, a fels. kir. Főkörmányszék folyó évi augusztus 15-ől kibocsátott 15,681—1868 számú jóváhagyó magos rendelet által engedélyeztetvén; e haszonbérlet árverése a városi tanácsnál emeleten 4-ik számú közgyűlési teremben folyó 1868-ik évi szeptember hó 15-ik napján délelőtti 9 órakor fog megkezdetni, és szabályszerűen lejártni, másnemű terhek hordozása s fizetések kötelezettségein kívül évi 5526 1/2 útezer ötszáz huszanhat oszt. forint haszonbér fizetési összegben állja. Mely árverésre a bérvegyők következő figyelemztetés mellett hivatnak meg, hogy t. i.

a) minden, ki árverezni kíván, tartozik a fölkiáltási ár 10%-át bánatpénzül az árverési bizottmányának az árverés kezdete előtt készpénzben, vagy bérzei árfolyam szerinti állam, vagy a városi községi nevére kelt adósságos kötelezvényekben letenni, — egyszersmint hiteles adatokkal tanúsítani képességét a haszonbérli biztosíték nyújtására, —

b) írásbeli zárt ajánlatok (Offer) csakis a szóbeli árverés kezdete előtt fogadtatnak el az illető bizottmány által; az árverés folyama alatt netán beadatni szándékolt Offeret érvénytelennek tekintetvén, s mint ilyenek visszautasítatván. Az Offeretbe az előbbi pontban írt bánatpénz, és biztosíték képessége bizonyítvány csatolásán kívül azon nyilatkozat is beiktatandó, hogy bérvegyő az árverésen — mint haszonbérli szerződési föltételeket teljesen esmerve azokat elfogadja, és szabványainak magát visszavonhatlanul aláveti;

c) a legtöbbet ígérő bérvegyőnek bétett bánatpénze visszatartatik a biztosíték törvényes úton és érvényesen leendő kiállításáig, melyet pedig a bérletbeli belépés előtt kell teljesíteni, addig bérbe a használatba be nem vezetettvén;

d) a szóbeli és írásba foglalt legmagasabb ígérési összegek egyenlősége esetében, a szóval nyilvánosan tett ígérlet birand elsőséggel és érvénnyel az írásbeli ígérlet ellenében s a fölött.

A kifizető árverési, mint a haszonbér szerződési összes föltételek felől értesülhetni tanácsnál emeleten 8-ik számú irodában, naponta a hivatalos órákban, de az árverés kezdete előtt is föl fognak olvastatni.

Sz. kir. Kolozsvár városi közgazdatis Tanácsától, augusztus 21-én, 1868.

294. Sz.

(281)

(3—3)

Pályázat.

A selmeci m. kir. bány- és erdő-akademián 4 rendszeresített tanársegédi állomás jött üresedésbe u. m.

egy az építészeti egyszersmind bány- és kohóéptani osztálynál;
egy az ásvány- és földtani osztálynál;
kettő a mennyiség, erőt és az általános gépszerkezeti osztálynál, mely segédek közül az egyik csaknem kizárólag mintarajzok készítésével foglalkozik.

Ezen állomásokra a pályázat ezenel megnyitatik és rájuk oly bányatisztjelöltek és bányagyakornokok tarthatnak igényt, kik akademiái tanulmányait jeles eredménnyel végezték, legalább egy évi gyakorlattal bírnak és a magyar és német nyelvben egyaránt jártasak. Alkalmazás esetén az illetők az addig is élvezett napi-díj felett még 50 krnyi napidíj pótlékban és a menyinyben Selmecei utazásuk költséggel lenne egybekötve — ezen költségek megtérítésében részesülendek.

A kellek felszerelt folyamodványok f. é. szeptember 10-ig nyújtandók be a selmeci m. kir. bány- és erdő-akadémia igazgatóságánál.

Selmecen, 1868 évi augusztus 5.

NEM HIVATALOS

Árverési hirdetmény.

Ezenel közhírré teszi alóli igazgatóság, hogy a kolozsvári zálogkölesönintézetnél elzalogosított s folyó évi július hó végéig lejárt, de még ki nem váltott tárgyak az I. II. osztályból nyílt árverésen el fognak adatni, és pedig az

I. osztályu tárgyak, u. m. ruhaneműek, háziesszközök, áruk stb. árverése lesz

folyó évi szeptember 14-kén.

A II. osztályu tárgyak, u. m. arany, ezüstneműk, ékszerek stb. árverése lesz

folyó évi szeptember 18-án.

Az árverések az intézet helyiségében mindég délután 3 órakor kezdődnek.

Figyelemztetés. A kiváltás vagy átírás végett beadott, de még ki nem fizetett s az intézetből el nem vitt zálogjegyek tárgyai ez alkalommal hasonlólag elárvereztetnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani vagy átírni, — a már eladott tárgyakból bejött többlet hasonlólag öt illeti.

A vevő tartozik a vételért rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni. Kolozsvárt, augusztus 25. 1868.

A kir. szab. zálogkölesön-társulat igazgatósága.

(279)

(2—3)

(3—3)

(96)

(8—8)

Legújabb találmány! Nem kell már arcfesték!

A magas m. k. kormánytól kiz. szabadalmazott egyedül valódi testbőrsejtő-szer

Pulcherin.

Általa természetes friss és ép testszín, sőt ha az rég elveszett, előállítatik; egyúttal azon kitűnő tulajdonsággal van felruházva, hogy a testbőr minden tisztálanságait, valamint sárgás és halvány arczszínt, sőt a redőket s ráncokat is legrövidebb idő alatt eltávolítja, a kor vagy kora bá pusztításai, elhanyagolt ápolás vagy arcfestékek használata által szápadt és tekintetlenné vált testbőrnek csakhamar természetes teljességet, tisztaságot, kellemes lágyaságot, bárszony finomságot, ruganyosságot s ifjú frissességet kölcsönöz, végre az így hibátlan tisztán vált arcon, többször megdörzsölés után, a leggyengébb természetes piros színt, milyennel csak a virágzó ifjuság díszkedhetik, enyhe leheletként idézi elő.

Hatása biztos és meglepő, ellenben használási módja rendkívül egyszerű; csak kiki ezen sajtóságon egybevetés által létrejött mütermény valóban fényes hatásáról meggyőződnek, akkor joggal azon kitárat nyílik, hogy e jeles szer, melyhez nincs hasonló, minden müvelt népnél csakhamar nélkülözhetlenné válik.

ARA:
Egy próba-palack, használati utasítással 1 frt — kr.
Egy eredeti-palack használati utasítással 1 frt 70 kr.

Fürdőre való Pulcherin

1 kupás palack 5 frt 50 kr.

Tek. Bayer Gyula úrnak, a gyógyszerészet magisterének Bécsben. Ezenel tanúsítatik, hogy a Bayer Gyula úrtól, a gyógyszerészet magisterétől Bécsben, feltalált szabadalm. „Pulcherin” nevű Cosmeticum, melyet vegytani elemzés alá vétetett, és benne semmiféle érvényi alkatrész, egyáltalán semmi az egészséggnek nőtalan ártalmas anyagok találtak. Kelt Bécsben, 1867-iki november 25-dikén.

A cs. k. kór-vegytani intézet részéről.

Cs. kir. törvényszék-vegyész, Dr. Joh. Flór. Heller s. k.

Kapható: Kolozsvárt a „Szent-háromság” címzett gyógyszerárba BINDER K. gyógyszerésznél bal- és monostortáczban a városi Redoute során.

Gyakorlati találmányok!

Eredeti Pompadour-pép.

A híres Pompadour asszony XV. Lajos udvaránál, oly szerbirt, mely a világ előtt titokban maradt, s a melylyel ő magának fiatalági látszatot, t. i. üde szépséget, sima bőrt tudott meg előhaladt korában is biztosítani. Ezen ény (Recept) később egy magas rangú nemes család birtokába jutott, a melynek gyönyörű szépsége még ma is általános csodálts tárgya. Ezen doctornak sikerült ezen mostani a legnagyobb titokban tartott ény elcséjtani, hogy azt az egész világnak hasznukra bocsássa. Ezen felülmúlhatlan arczpép sikere minden udvarozást meghaladt, a miről számos bizonyítvány áll megtekinthető, végett mindenki rendelkezésére. — Egyetlen szer minden arcz-kültségek, szepítő, májfoltok sat. gyors elenyésztesítésére. — E kitűnő pépből egy tégely ára utasítással együtt 1 frt 50 kr. 1/2 (5—12)

Legnagyobb meglepetés minden háztartás, iparos és gazdálkodó részére. Az egészen új szerkesztés, angol szabad kösszörű gépekkel (használatos minden vadgő-eszközre, még üveg edgára is) néhány másodperc alatt legnagyobb könnyűséggel tompa edgő-eszközöket, olló, kés, kasza sat. észre fenhetni. Ez bizonyny minden háztartásnál a leghasznosabb és legnékülözhetlenebb tárgy, s ára oly csekély, hogy ezen jeles gépet mindenki megszerezheti. 1 darab utasítással 80 kr.

Ezist tisztító-golyók; kitűnő szer minden homályos fémtárgyak fényessé és újja készítésére; nélkülözhetlen minden arany- és ezüst-művesnek. 1 darab 10 kr.

Mindenféle óra-szabályzó, s szabályzott napóra irányítók; mindenkinek legjobban ajánlhatók, mivel ezen valóban biztos órával, minden mechanikai órárt szabályozhatni. 1 dr. finomul csiszolva 25 kr.

Mosó-por. Ezen por használatával által idő, munka és pénz takaríthatik meg; emellett legnagyobb előny még, hogy a fehérnemű jobban megkímélhető, mint más készítménnyel. 1 fontos csomag ára 23 kr.

Amerikai pantentirozott biztonsági-lakatok, kitűnő szerkesztés, biztos minden betörés ellen. 1 darab kisebb-féle 30, 40, 50 kr.

1 „ nagy-féle . . . 70, 90 kr. 1 frt.

1 „ nagy-féle 2 kulccsal 1 frt 10 kr.

1 „ utasító-lakócsa 25, 40, 50 kr.

1 „ hasznos-nadrág-nyújtó, melyek rozsz időben a nadrágot pizsoltól védik, 1 pár 20 kr.

Angol ollók legjobban acélból; 1 dr. szabó-olló, legfinomabb 25, 35, 45 kr.

1 dr. hurok-olló, legfinomabb . . . 20, 30 kr.

1 dr. olló-lánc 10 kr.

Nagy előnyt nyújtanak az új gép írónok (plajbász); nélkülözhetetlen az alkalmatlan hegyezést s a hegy eltörése is biztosítva van.

1 darab fűző foglalt 10 kr.

1 darab csontfoglalt 15 kr.

1 dr. tolltartóba foglalt késsel 90 kr.

1 kupa tölve, 3 óra elég, 10 kr.

1 dr. Union-radír-gummi, írón és tinta ellen 5 kr.

Mindenféle fogfájás azonnal s tartósan megszűnik az új berlini fogcsépek használatára. A jódtól annyira biztos, hogy nem használás esetében a pénz visszautadatik.

E szernek nem volna szabad egy házban is hiányoznia. 1 üveg utasítással együtt 80 kr.

Kitűnő lábbeli fényezés kacsukkal vegyítve, hogy a bőrt tartósá tegye. 1 font 30 kr.

A legújabb ligroine-zseb-tűszív, e nemből a leggyakorlatosabb, még nem pipások számára is ajánlandó kizárólagos tűszív csinos kis alakjában, össze egy kis egy támpóval, a mely néhány óráig tartó egy anyagot szed magába, egy hogy az annyiszor előforduló minden alkalommal azonnal világosság van kéndő; a tenyomótól dr. csak gyors elterjesztése van számlálva 1 darab 50 kr.

Persa hajfestő szer, mely által szürke haj pilanát alatt, letérs szerint sötéte vagy fekete festhető s egy utal természetes frissességet nyer. Nővényekből van készíve s egészen ártatlan, 1 skatulya ára utasítással 2 frt.

Folyékony enyv. Nélkülözhetlen minden háztartásban, mivel a legkülönbözőbb, minden háztartásban előforduló javításokat meg lehet önmagától tenni. Ezen enyv évekig eldli, s hidegen használható. Egy nagy üveg 25 kr.

Legújabb rozsdapor, kezeség mellett. Minden rozsdá-pestet eldőlölítésre valószínű, selyemből s egyéb kelmékből, valamint acél- és vastárgyakról. 1 palack ára 35 kr.

Legjobb borotva-pép. Ezen pép által megkímélhetik a borotva kizsírulása, 1 skatulya ára 25 kr.

A lábunk megduzzadásától való megóvása, mindenkinek ajánlhatók, mivel az egészséges fenntartására szolgál. A Metzerger-féle kitűnő bőr-appretura alkalmazása által, a mely a bőrt lágygá s dikkalanná teszi, úgy hogy a lábunknak vízen leghosszabb ideig tartó használata után sem érezhető nedvesség, a celnak, a legnagyobb mértékben meg lesz felelő, 1 üveg ára 60 kr.

Angol bőr-máz, melyből bármiféle bőrnem puhaságot s a legcsébb lükörmet nyer, 1 kis üveg ára 25, nagy 35 kr.

Regulator-tollak, minden kézhez és papírral alkalmazhatók, úgy hogy azon egy tollal a legfinomabb kaligrafiai és a legerősebb vonásokat ki lehet vinni 12 dr. 25 kr.

Müller-féle bútor-politur, mely általános elismerésben részesült, üveg számára kapható 60 kron. Ezzel minden régi bútor-darab vagy más fatárgy a legnagyobb könnyűséggel a legcsébb tisztítható. Egy üveg elég egy egész bútor készletre.

Általános tisztító-por, melylyel minden fém, arany, ezüst, bronz, pakfong, acél és réz sat. tisztítható s kifényesíthető, 1 skatulya ára 20 kr. 1 üveg ára 30 kr.

Figyelemztetés. Műtán a fennbéli cikkek hamisítatnak is, arra kívánok figyelemztetni, hogy azok valódi állapotban egyedül az alóli raktárban kaphatók.

Árjegyzék minden a raktárban lévő cikkekéről ingyen adatik. Együttal figyelemztetem a t. vidéki lakókat bizományi-üzletgyomra, mely maga nemében egyetlen üzlet, mert minden, a legcsébbébb úgy, mint a legnagyobb megrendelés bármely üledgbe vadgjon, gyorsan és jutányosan teljesítetik. tehát számos megrendelésre ajánlhatók.

FRIEDMANN A. első aszt. bizományi üzlete Bécsben, Praterstrasse Nro. 26 sz.

Locomobile-szíjak.

Ajánljuk jeles géphajtó-szíjainkat,

melyek erős szinbőrből készítvék,

gummi-tömlők, tömölemezek sat.

gép- faolaj, legfinomabb

ZSÁKOK,

swájcezi kösszörű-kövek, sikamlók,

valódi lafertek,

budai malomkövek.

Terjedelmes árjegyzékek kívánatra ingyen

GEITNER és RAUSCH,

Főút, 2 sz. Pesten.

Mehlmarkt, 10 sz. Bécsben.

Helyi-üzletgyomra

(288)

(1—3)

ELADÓ

szántóföld, törökbuza termés-sel együtt, a Kajántó-völgye innen-ső oldalán t. Lőrinczi M. és Czecz Gergely urak szomszédságában 3 hold és 580 1/2 öl területű örök áron eladó. Értekezhetni STEIN J. könyvkereskedésében.

(2—12)

Halkort Károly, teke-szárnok.

Bécs, Wieden, Matzleinsdorferstrasse, 5 sz. ajánlja nagy teke. (Billard) raktárát minden nagyságban és fannioságban; Caram-bote-tekét köllappal egy darab köllő, továbbá nagy választék teke-palozait s minden e szakmába vágó cikkeit. NB. Figyelemztetni kívánom a t. cz. közönséget, hogy tekéim csak 4 lábra készíve, ép oly csészertik mint izletesek s általános kedveltségben részesülnek.

(278)

Eladó szőlő és szümölcsös.

A kómali közbelső lábban, s a kistemető és t. Ürmösi Sámuel úr szomszédságában, egy a legjobban karba levő

szőlő és gyümölcsös

egy hold nagyságú és egy csinos kajbával ellátva szép terméssel együtt örök áron eladó. Értekezhetni lehet Kolozsvárt

TAUFFER JÁNOS, cukrásznál.

(3—3)

(278)

(268)

(3—3)

Eladó trágya.

Hidelvén nagyutca 307 sz. háznál.

(9—24)

A fogak tisztítása!

A híres Anatherin-Szajviz,

melynek szabadalma 1865-ben lejárt, s melynek kitűnő jóssága felől számos bizonyíték létezik, 40 kron

kapható: Spitzennüller C. készítőnél, Bécsben gyógyszerész am hoven Markt.

Kolozsvárt: Csapó Sándornál.

(214)

Ditmar R. Bécsben

cs. kir. orsz. szab. lámpa-gyárnok,
ajánl nagyban és részlet eladásra
petroleum-lámpákat, csillárokat,
ligroine-lámpákat,
moderateur-lámpákat.

A gyár, a mely e nemből a legnagyobb,
gyártmányainak ismert szoliditása által tünteti ki magát. Az
ez évi árjegyzék, a mely már megjelent, tette az árlistát
mutat, s elve jobb árakat kínál, mint a
minőt bel- és külföldi versenytársak szabni képesek.

(263)

ISKOLAI KÖNYVEK ÜGYÉBEN.

Alólírt egész tisztelettel felkéri a t. tanár és tanító urakat, hogy
a jövő új iskolai évre szükséges tankönyvekre megrendeléseiket mi-
előbb szíveskedjenek megtenni, hogy a netalán meg nem levőket a
kellő időre megszerezhessem.

Nagyobb mennyiségű megrendeléseknél a küldemé-
nyeket bérmentve küldöm, saját kiadásaimból pedig az illető tanár
uraknak, s a szegényebb sorsu tanulók számára ingyen példá-
nyokkal szolgállok.

Föld-gömbök, Átlások, és egyes föld-abraszok
jutányos árban kaphatók.

Kolozsvárt, augusztus hó 1868.

Stein János,

erd. muz. egy. könyvtáros és kiadó.

(16) — 1/2 — 1868. —

(12—*)

Valódi MOLL SEIDLITZ-PORA

mely a párisi műkiállítás arany-érmét nyert.

Középponti raktára a „Golyához“ címzett gyógyszerár Bécsben, és egye-
dül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetés. Múltan tapasztaltam, hogy az úgynevezett Seidlitz-por használat
utmutatásokkal árukat, melyek szóról szóra az enyim
szerint utánozva, a közönség csalódására, még saját név-
aláírást is viselik, s így módon azok külsőjeleiről
ítélve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetők le-
vén, hátrányosak az én hamisítások ellenében óva-
sul mindenkit azon megjelöléssel figyelmeztetni, mi-
szint az ilyen szereknek megkülönböztetése végett, „az általam készített Seid-
litz-por minden katulyája és minden egyes adag papír-burkolata hiva-
talan őrizmény alatt saját véd-íparjeggyemmel van ellátva.“

Ára egy bépecsételt eredeti skatulyának 1 ft 25 kr. oszt. ért.

Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívül esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden
eddig ismert házi gyógyszernek közt bizonyára a legelső helyre méltandók. A csá-
szári nagy birodalom minden részéből hozzájuk több ezernyi hálaírat részletes
bizonyítvánnyal szolgál, hogy azok rögzített dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, to-
vábbá görcsök, vesebetegség, idegaj, szívbetegség, ideges fűfűzés, vértörődés, kösz-
vényeszerű tagfájdalom, s végül hystéria, hypochondria, tartós hányási inger stb. esetei-
ben a legjobb eredményt nyújtottak, s a legártalmasabb gyógyszeredényt viták ki
Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szen-
vedőknek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógyimódot használtak
ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egységüket egyszerre és állandóan vissza-
nyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók, kereskedők,
kémvesek, művészek, mezői gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszer-
szek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselők, a kik
nél azelőtt a legfőbb gyógymódok a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik
csupán a valódi Seidlitz-Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Valódi minőségben kapható csupán csak

Kolozsvárt: **BINDER K.** (ezelőtt Ritter) gyógytárban b-monostor-
utca a városi Redoute során; továbbá **Wolff J.** és dr. **Hintz György**
gyógytárakban.

Besztereczen: Szeged György.

Brassóban: Jekelius F.

M.-Vásárhelyt: Jenei Károly és

Bucher M.

Nagy-Károlyban: Schöberl.

Nagy-Szebenben: Müller gyógyszer.

A fennebbi cégeknek létezik még ezeken kívül a

norvégiai „Bergen“ városból való

valódi

DORSCH-MÁJHALZSIROLAJ

raktára is.

Ára egy nagyobb üvegek 1 ft. 80 kr. egy kisebbnek 1 ft. o. é.

Az üvegek el vannak látva védmákkal és kimerítő használati utasítással.

Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgálják és czi-
kupakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legbiztosabb és leghatályosabb májhalzsirolaj
faj a dorsechhalzsirolaj legbiztosabb egybegyűjtése és kiválasztása által van meggyerve,
és egyáltalában semmi vegytani kezelés alá nem vonatott, hanem a bepecsételt
üvegekben lévő folyadék egészen épen és azon állapotban
van, miként az természet által nyújtott. — E
valódi Dorsch-májhalzsirolaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelesbb
gyógyszer a mell- és tüdőbetegségek, scrophulus és rachitis, kösz-
vény és csúsz, idült hörkök, szegényülés, ideg- és több
más bajokban legsikeresebben alkalmaztatik.

MOLL A.

gyógyszerész Bécsben,
„zum Storch“, Tuchlauben.

(287)

(2—2)

Haszonbér.

A dezsméri közös koresma-jog f. év haszonbérbe levén adandó: bérvagyók kö-
sept. 8-án a Kolozs-járási szolgabírói hi-
telemek leendőnek az árverezés megkezdé-
satainál Szamosfalván, délelőtt 9 órá-
sekor 100 oszt. forint bányapénzt lefizetni.

(215)

Legnagyobb választéku

(6—20)

varrógép-raktár

Boér Sándornál

Kolozsvárt bel-magyarutca 318 szám alatt.

E raktár valamennyi szerkezett. jelesen
Wheeler és Wilson, Grover és Raker, Wilcox és
Gibbs, Howe, Raymond, Bollmann sat. féle gé-
pekkel egy el van látva, hogy különböző célokra
u. m. családi használatra, fehérnemű és női munka
varrásra, valamint férfi cipész-, szűgyártó-, női
cipész-, férfi szabó-, női szabó munkákra mind külön, szakértelemmel választott gé-
pekkel szolgálhat, még pedig leszállított áron, és aránylag jutányosabban
mint bárhol írásbeli jótállás, alapos ingyentanítás és könnyített fize-
tési módokat mellet.

Találhatók ott tovább: több fajta eddig itt nem ismert és gyakorlati használatra
igen alkalmas

kézi varrógépek

20 forinttól kezdődőleg, végre varrógépi tű, czérna és selyem.

Egyszermind mindennemű női munka, gépi és kézi varrás elkészítése elvállaltatik.
Vidéki megrendelések pontos végrehajtása mellett, tudakoló levelek
posta fordultával megválaszolatnak.

MEGJELENT,

s Stein János könyvkereskedésében kapható:

Stephens

Mezei gazdaság könyve.

VI—VII-dik kötetének első része,

az egész munkának boltiára 12 forint o. é.

Kolozsvár részletes leírása és

Erdélyország földrajza.

Az újabb növelészet elvek szerint elemi és népiskolák második osztályának.
Irta Pánczél Ferenc, két köre metszett tér- és földképpel.

Ára 30 kr. Kötte 40 kr.

A magyar nyelvtan

KÉZIKÖNYVE.

Elemi és népiskoláknak. (Az elemi tanodák II. III. és IV. osztályainak.)

Második, a mondattannal bővített kiadás. Irta GERGELY LAJOS.

Ára 50 kr.

EGY FALAT KENYÉR TÖRTÉNETE.

Levelek az ember életéről. Mindkét nembeli növendékek számára Má c é J.
nyomán dolgozta Szász Domokos.

Ára füzve 1 ft.

S Z E M L E

k ö z j o g u n k

és

POLITIKAI VISZONYAINK FELETT

Irta Tóth László, Déván.

Ára 30 kr.

Az Erdélyben még érvényben levő peres és perenkívüli
eljárásra vonatkozó szükséges

Rendeletek Gyűjteménye.

Ára 1 ft 60 kr.

Tartalom.

I. Császári nyiltparancs 1853-diki május 29. ról, (kibátó az erdélyi nagyfeje-
delemségre), mely által ezen koronaországban a fekvő javakhoz tulajdon jog
szerzését és gyakorlását, ezen javak terhelését és elzálogítását, az eddigi örökös-
ből s az ország néhány részeiben fönnállott ősiségből keletkező jogviszonyokat
tárgyazó eddigi törvényes rendeletek és intézmények megváltoztatnak.

II. Császári nyiltparancs 1853-diki július 3. ról (kibátó Erdélyre), mely által
ezen nagyfejedelemség számára a bíróságok polgári jogügyekbeni hatásköre
és illetősége iránt egy új szabály (törvényhatósági rendszabály) bocsátatik ki, s
elhatároztatik, miszerint azon különösen kihirdetendő naptól kezdve, melyen ezen
koronaországban az újraszervezendő járási hivatalok s a többi bírói hatóságok mikö-
desüket megkezdendik, minden ottani bírói hatóságok a polgári jogügyekbeni törvény-
hatóságot ezen törvény szabályai szerint gyakorlandják.

III. Rendelete az igazságügy-miniszteriumnak 1853-diki július 18. án, (kibátó
Magyar, Horvát- és Tótországra, a Szerb-vajdaságra s a Temesi bánságra és az
Erdélyi nagyfejedelemségre), mely által ezen koronaországok számára egy ideiglenes
csődrendtartás hozatik be, s 1853-diki szeptember 1-jétől kezdve hatályba lépnek.

IV. Rendelete az igazságügy- és kereskedelmi minisztereknek 1859. június
15. ról, (kibátó a birodalom egész területére, a katonai határőrséget kivéve), mely
által a bejegyzett üzerek fizetés megszüntetéséinél tartandó kiegyezkedési eljá-
rás tárgyában 1859. május 18-kán kelt rendelet (birod. törv. lap 90. sz.) alkalma-
zása kiterjesztetik.

V. Rendelete a bel- és igazságügyi miniszteriumoknak 1858. december 17. ról,
(kibátó Magyar, Horvát- és Tótországra, a Szerb-vajdaságra s a Temesi bánságra és
Erdélyre), a bérleti szerződésből keletkező perlekedéseknél általában, továbbá a
haszonbérbe vagy bérbe vett ingatlan avagy törvényileg ingatlanoknak nyilvántartott
dolgok, nem különben a hajóalmok vagy hajókon falállított egyéb építmények
földmondásánál és visszabocsátásánál követendő bírósági eljárás tárgyában.

VI. Császári nyiltparancs 1858-diki február 7. ról, az 1855. május 21-kén
kelt jegyzői rendtartásnak (birod. törv. lap 94. sz.) Galiciában, a Krakói
nagyhercegségben s Bukovinában, továbbá Magyar-, Horvát-, Tótországnak, Erdély-
ben s a Szerb-vajdaságnak és Temesibánságnak behozatala iránt.

VII. Rendelete az igazságügyi miniszteriumnak s a Temesi bánságra és az
Erdélyi nagy fejedelemségre, azon követelések behajtása végett eljárás tárgyában,
melyek jegyzői iromány által vannak bizonyítva.

VIII. Császári nyiltparancs 1853-diki október 10. kéről, kibátó az Erdélyi nagy-
fejedelemségre, melylyel ezen koronaországra nézve egy új ügyvédi rendtartás
bocsátatik ki és 1854. január 1-jétől fogva hatályba lépnek.

Befőttes és más üvegekre a drága
Lanterna helyett
a tartósabb, czélszerűbb, tisztább és sokkal olcsóbb
PERGAMENT PAPER
jött használatba.
Kapható kisebb és nagyobb darabokban 6,
7, 8, 9 krért íve.

(289)

(1—*)

Demjén László

bel- és kül-irodalmi könyv- mű- hang-
jegy kereskedése és zongora-tára

Kolozsvárt és

Bécsben Verlang, Kärntnerstrasse 48.
a t. cz. közönség szives figyelmébe és
pártfogásába ajánlatik.

HARTMANN
Rovar- pusztító-linjurája.
Ausztria és Franciaországban szabadalom által védve,
eddig felülmúlhatatlannak sőt utóérhetlennek bizo-
nyult, nemcsak a rovarporral hanem minden más e szak-
mába vágó utánszókkal szemben is, a melyek többnyire
csak a külső alakban vitték annyira, hogy készítményün-
ket megközelítették.
Csak oly palackok valódiak, melyek a fennebbi jel-
vényt s az üvegre nyomva nyomatot viselik.
Kapható forrártárunkban Bécsben:
HARTMANN és MITTLER, Stadt, Bäckersstrasse, 3. sz.
Szebenben: Sill Mihály unal. (225) 1/2
Brassóban: Jekelius Nándor unal.
Kivánságra Kolozsvárt is fog raktár állítani.

(276)

(3—3)

A kisebb kir. haszonvételek.

Brádra, Ribitzére, és Mesztá-
konra nézve, f. évi sept. 24-én d. e.
10. órákor Brádon, a városbani előle-
ges kidoboltatás után, külön-külön, árverés
utján jövő 1869. évi január 1-től 6. egy-
másután következő évekre, haszonbérbe
fognak adatni.

Az árverelni szándékozók Brádra
nézve 268. ft. — Ribitzére nézve 36. ft. —
és Mesztákonra nézve ismét 36. ft. o. ért.
bánon pénzzel ellátottan jelenjenek meg.

Az árverési feltételek előlegesen is
meglesznek tekinthetők Brády Albert kö-
zös meghatalmazottánál Brádon.

A brádi, ribitzei, és mesztákonai ki-
sebb kir. haszonvételek birtokosainak Brá-
don 1868. évi augusztus 13-án tartott gaz-
dasági gyűléséből.

Különbő figyelmeztetés

a szülék számára.

Gyakran felmerült esetekről alkalmas
lévén sajnos tapasztalni, miszerint „GI-
LISZTA CSOKOLÁDÉ“ név alatt ismert, ki-
tűnő hatású szeleteim tisztekedő család
által utánoztatnak, s az ál-szer sajátom-
ról vett minta szerinti utasítás mellett
terjesztetik; van szerencsém a tisztelt
közönséget ezennel figyelmeztetni, hogy
valódi általam készített gilisztá csokolá-
dának csak azt ismerje el, melynél a
mellékelt utasításon nevem nem nyom-
tatva, hanem sajátkezűleg aláírva van,
mint itt alább látható.

Egyébiránt legegyszerűbb a megren-
deléseket közvetlenül nálam, vagy a
könyvecskémbe megnevezett b. bizomá-
nyosoknál eszközölni.

Kapható:
Kolozsvárt SOMLYAI LÁSZLÓ és
KARVÁZY J. fűszerkereskedéseikben.

Tokajban. 1/2 (5—*)